

Erzsébetvárosi Magonc Óvoda
1071 Budapest, Városligeti fasor 39-41.

Pedagógiai Programja
2025.

Az intézmény OM azonosítója: 200535	Készítette az igazgató nevelőtestület bevonásával: Szegedné Pusztai Ildikó Intézményigazgató Ph.
Legitimációs eljárás	
A pedagógiai program módosításának tartalmát a Szülői Közösség véleményezte és támogatja annak megvalósítását. Horváth Edit a Szülői Közösség elnöke	
Az óvoda nevelőtestülete nevében szakmai véleményt nyilvánított: Tótfalusi Katalin a Nevelőtestület nevében	A nevelőmunkát segítő alkalmazottak a Pedagógiai Program tartalmáról a tájékoztatást megkapták Bodnár Katalin Magdolna a Nevelőmunkát segítő alkalmazottak nevében
Az Erzsébetvárosi Magonc Óvoda Pedagógiai Programját a fenntartó Önkormányzat Képviselő-testületének Művelődési, Kulturális és Szociális bizottsága/2025. (...) számú határozatával jóváhagyta. Niedermüller Péter Polgármester Ph	
Hatályos: 2025.09.01-től Ezzel egyidőben hatályon kívül helyeződik az 115/2024 (V. 21.) határozatszámom jóváhagyott pedagógiai program.	Érvényes: A kihirdetés napjától visszavonásig.
A dokumentum jellege: nyilvános Megtalálható: www.magoncovoda.hu	Iktatószáma: 172-18-2025-II.
Területi hatálya: az óvoda területére, az óvoda által szervezett – a pedagógiai program megvalósításához kapcsolódó – óvodán kívüli programok helyszínére.	Személyi hatálya: az óvodával jogviszonyban álló minden pedagógusra, a pedagógiai munkát közvetlen segítőkre, kisegítő dolgozókra, továbbá azon személyekre, akik az intézménnyel jogviszonyban nem állnak, de részt vesznek feladatainak megvalósításában.
Módosításokkal egységes szerkezetbe foglalt. Verziószám: 11/2025.	Készült: Budapest, 2025.04.25. 1071 Budapest, Városligeti fasor 39-41. 1 eredeti példányban

Tartalomjegyzék

1. Az óvodai pedagógiai program törvényi és jogszabályi háttere	2
2. Bevezető gondolatok	3
3. Célok, alapelvek	4
3.1. Óvodaképünk	4
3.2. Gyermekképünk	5
3.3. Nevelésünk alapelvei	5
3.4. Nevelési céljaink	6
4. Óvodai nevelésünk feladatai	6
4.1. Az egészséges életmód alakítása	6
4.2. Érzelmi, erkölcsi, értékorientált közösségi nevelés	7
4.3. Anyanyelvi nevelés, értelmi fejlesztés	9
5. A szükségletek, képességek és tevékenységek szerepe az óvodai nevelésben	10
5.1. A szükségletek szerepe a nevelési cél érdekében	10
5.2. A tevékenységek szerepe a nevelési cél elérésében	11
5.3. A képességek szerepe a nevelési cél elérésében	11
6. Az óvodai élet megszervezésének elvei	12
6.1. Tárgyi feltételek	12
6.2. Személyi feltételek	13
6.3. Szervezési keretek	14
6.4. A dokumentáció rendje	16
7. Óvodánk kapcsolatrendszere	17
7.1. Család és óvoda	17
7.2. Nevelési-, oktatási-, szakszolgálati-, kulturális és egyéb intézmények	18
7.3. A fenntartó	19
8. Óvodai életünk tevékenységformái	20
8.1. Játék	20
8.2. Művészeti tevékenységek	21
8.2.1. Verselés, mesélés	22
8.2.2. Ének, zene, népi játék, tánc	24
8.2.3. Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka	25
8.3. A külső világ tevékeny megismerése	26
8.3.1. Természet, társadalom, ember	26
8.3.2. Zöld óvoda Programunk	28
8.3.3. Matematikai tartalmú tapasztalatok	29
8.4. Mindennapos mozgás	30
8.5. Munka jellegű tevékenységek	32
8.6. Tevékenységben megvalósuló tanulás	34
9. A fejlődés általános jellemzői az óvodáskor végére	35
10. A sajátos nevelési igényű gyermekek integrációja	39
10.1. Sérülés specifikus fejlesztés az óvodánkban	43
10.1.1. A mozgásszervi fogyatékos (mozgáskorlátozott) gyermek	43
10.1.2. Látássérült gyermek	43
10.1.3. A hallássérült gyermek	44
10.1.4. Az enyhe és középsúlyosan értelmi fogyatékos gyermek	44
10.1.5. Az autizmus spektrum zavarral küzdő gyermek	45
10.1.6. Beszédfogyatékos gyermek: nyelvfejlődési és beszédzavarok	45
10.1.7. A fejlődés egyéb pszichés zavarával (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozás zavarral) küzdő gyermek	45
11. A beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek integrációja	46
12. Tehetséggondozás az óvodánkban	47
13. A szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenységek	48
13.1. Gyermekvédelem, esélyegyenlőség	48
13.2. Szociális hátrányok enyhítése	51
13.3. Halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek integrált óvodai nevelése	52
14. Óvodánk hagyományai, ünnepeink	52
15. Óvodánk teljes körű egészségnevelő programja	53
16. A nevelő, fejlesztő munkánk mérő-értékelő rendszere	56
17. Záró rendelkezések	57
18. Legitimációs Záradék	58

1. Az óvodai pedagógiai program törvényi és jogszabályi háttere

- a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény
- 363/2012 (XII.17.) Korm. rendelet az óvodai nevelés országos alapprogramjáról
- 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról
- A Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve (Oktatási Hivatal 2020)
- Szakmai ajánlás a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel (BTMN) küzdő gyermekeket, tanulókat az óvodai és iskolai nevelésük-oktatásuk során megillető különleges bánásmódhoz; a fejlesztő pedagógiai ellátás gyógypedagógiai tartalmaira; a pedagógiai segítség céljaira, feladataira és módszereire; valamint a BTMN tanulói jogokhoz kapcsolódó joghasználatra
- 2023.évi LII. törvény a pedagógusok új életpályájáról
- 401/2023 (VIII.30.) kormányrendelet a pedagógus új életpályájáról szóló 2023. évi LII. törvény végrehajtásáról
- 2003. évi CXXV. törvény az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról
- 1997. évi XXXI. törvény a gyermekvédelemről és gyámügyi igazgatásról
- 1998. évi XXVI. törvény a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról
- 15/1998. (IV.30.) NM rendelet a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről
- 26/1997. (IX.3.) NM rendelet az iskolai- és egészségügyi ellátásról
- 419/2024. (XII.23.) Korm. rendelet a pedagógus-továbbképzés rendszeréről
- 2003. évi CXXV. törvény az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról
- 2011. évi CLXXIX. törvény a nemzetiségek jogairól
- 1997. évi XXXI. törvény a gyermek védelméről és gyámügyi igazgatásról
- Az 1998. évi XXVI. törvény a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségének biztosításáról
- 15/1998. (IV.30.) NM rendelet a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről
- 229/2012. (VIII.28.) Kormányrendelet a nemzeti köznevelésről szóló törvény végrehajtásáról
- Az óvoda hatályos Alapító Okirata.

2. Bevezető gondolatok

A Városligeti fasor árnyékot adó fái alatt, gyönyörű villaépületek között, áll egy óvoda. Régóta mossa az eső az ablakait, apró lábak koptatják a járdáját, gyerekzsivajtól hangos. Kétség sem fér hozzá, az épület földrajzi adottságai a lehető legjobbak. Könnyen megközelíthető, jó infrastruktúrájú, csendes, árnyas helyen áll, a város egyik legszebb helyén, a Városligeti fasorban.

Elsőként a kerületben bennünk az Erzsébetvárosi Magonc óvoda dolgozóiban merült fel az igény arra, hogy saját névvel rendelkezzen az intézményünk. Hosszas gondolkodás, ötletelés után döntöttünk a Magonc név mellett. Biztosan sokan elgondolkodtak már rajta, miért Magonc? Mi is az a Magonc? A névben két dolgot próbáltak megjeleníteni a megalkotói. Az egyik egy áthallás, hiszen régen az óvodásokat még óvoncoknak nevezték, nevezhetnék hát a Magonc óvodásokat Magoncoknak. A másik ok pedig magának a szónak a jelentésében van. A „magonc” szó ugyanis olyan kis növényt, kis fát takar, mely nem csemetéről, hanem egyenesen a magról nő hatalmasra. Azért is találó ez a név, mert a fasorban is megtalálható gesztenyefák is magoncról növekednek.

A név mellé hamarosan lett az óvodánknak egy kis Magonc figurája is, melyet Bartos Viktória képzőművész nő tervezett, és egyesíti magában mindazt, amit mi, az óvoda dolgozói fontosnak tartunk a munkánk során: az egészséges életmódra nevelést szimbolizálja a rövidnadrág, és a tornacipő. A feltétel nélküli szeretetet, és elfogadást, a környezet szeretetét és védelmét pedig a Magonc mellett mosolygó kis virág.

2003-ban az Országos Madártani Egyesülettől megkaptuk a Madárbarát Kert megtisztelő címet. Olyan óvodák kaphatták ezt az elismerést, amelyek udvarát a pedagógusok és gyermekek úgy alakították, hogy az a madarak természetes élőhelyéhez leginkább hasonlítson, illetve sokat tettek azért, hogy a környéken élő madarak itt mindig találhassanak maguknak elegendő élelmet, vizet, és bújóhelyet.

2006-ban, 2009-ben és 2012-ben is sikerült elnyernünk a Környezetvédelmi Minisztérium Zöld Óvoda címét, mára már miénk az Örökös Zöld Óvoda cím is. A kitüntető cím nem másról szól, mint arról, hogy kiemelkedően sokat teszünk a környezettudatos nevelésért, az egészséges életmód kialakításért. A pedagógusaink és a munkájukat segítő munkatársaink a szervezett és spontán tevékenységeken kívül személyes példamutatással, munkahelyi életmódunkkal és munkánkkal is pozitív mintát nyújtunk a környezettudatos magatartásra, az ökológiai szemléletformálásra, az egészséges életmód szokásainak megalapozására.

Óvodánk 8 csoporttal működik, változatos, érdekes programokat kínálva a gyerekeknek nap, mint nap. Nevelőtestületünk folyamatosan keresi a lehetőséget a megújulásra, ugyanakkor törekszik az értékek megővésére, továbbvitelére is. Az elmúlt több mint harminc évben sok változást megélt óvodában van olyan, ami egyáltalán nem változott. A gyermekek iránti feltétel nélküli szeretet, a bizalom és az elfogadás, az együtt, egy célért való tenni akarás ma is éppúgy részét képezi a mindennapoknak, mint egykor.

3. Célok, alapelvek

„Az óvodai nevelés célja, hogy elősegítse az óvodások sokoldalú, harmonikus fejlődését, a gyermeki személyiség kibontakozását, a hátrányok csökkentését, az életkor és egyéni sajátosságok, valamint az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével.”

3.1. Óvodaképünk

„Az Óvodai nevelés országos alapprogramja (a továbbiakban: Alapprogram) a hazai óvodai neveléstörténet hagyományaira, értékeire, nemzeti sajátosságaira, a pedagógiai és pszichológiai kutatások eredményeire, a nevelésügy nemzetközileg elismert gyakorlatára építve – Magyarország Alaptörvényének értékeit és a Magyarország által aláírt nemzetközi szerződésekben vállalt kötelezettségeket figyelembe véve – meghatározza a magyarországi óvodákban folyó pedagógiai munka alapelveit.”

„Az óvoda a köznevelési rendszer szakmailag önálló nevelési intézménye, a családi nevelés kiegészítője a gyermek harmadik életévétől az iskolába lépésig.”

„Az óvodai nevelés gyermekközpontú, befogadó, ennek megfelelően a gyermeki személyiség kibontakoztatásának elősegítésére törekszik, biztosítva minden gyermek számára, hogy egyformán magas színvonalú és szeretetteljes nevelésben részesüljön, s meglévő hátrányai csökkenjenek. Nem ad teret semmiféle előítélet kibontakozásának.”

Nevelési programunkban a Tevékenységközpontú Óvodai Nevelési Program koncepcióit használtuk fel, igazodva a 2011.évi CXCV. Köznevelési Törvény és a 363/2012. (XII.7.) Óvodai Nevelés Országos Alapprogramjáról szóló kormányrendelet jogszabályaihoz.

Gyermeleléptékű óvodai világunkban a tevékenységi lehetőségek széles körét kínáljuk a gyermekeknek. Értékközvetítő és értékteremtő pedagógiával mintát adunk arra, hogyan lehetnek cselekvő készek, fogékonyak, problémaérzékenyek a valóságos természeti és humán környezetükben.

Az óvodánkban olyan alapokat adunk gyermekeinknek, melyben megteremtődnek a következő életszakaszba (a kisiskolás korba) való átlépés belső pszichikus feltételei.

Fontosnak tartjuk megteremteni a szabad mozgás, az önállóság, a kezdeményezés, a játszás és munkálkodás legjobb lehetőségeit, az életkornak megfelelő műveltség tartalmak tevékenységen keresztül történő közvetítését.

A megvalósításban törekszünk az innovatív pedagógiai módszerek és eszközök alkalmazására.

3.2. Gyermekképünk

„Az ember mással nem helyettesíthető, szellemi, erkölcsi és biológiai értelemben is egyedi személyiség és szociális lény egyszerre.”

„A gyermek, fejlődő személyiség, fejlődését genetikai adottságok, az érés szabályos törvényszerűségei, a spontán és tervszerűen alkalmazott környezeti hatások együttesen határozzák meg. E tényezők együttes hatásának következtében a gyermeknek sajátos, életkoronként és egyénenként változó testi és lelki szükségletei vannak. A személyiség szabad kibontakoztatásában a gyermeket körülvevő személyi és tárgyi környezetnek szerepe meghatározó.”

Óvodánkban szeretnénk nyílt, érdeklődő, kreatívan együttműködő, szabályokhoz alkalmazkodó gyermekeket nevelni, akik kedvesek, segítőkészek, elfogadók társaikkal. Akik nem passzív elfogadói, hanem aktív alkotói a környezetüknek.

A magoncot gondozzuk, hogy kis leveleket növesztve magonccá cseperedjen. A magoncot szeretettel óvjuk, szakértelemmel neveljük, képességei szerint fejlesztjük, hogy edzett, egészséges, érdeklődő csemetévé fejlődve, majdan a környező világért felelősséget érző, kiegyensúlyozott életet élő, tevékeny felnőtté váljon.

3.3. Nevelésünk alapelvei

„Az óvodai nevelésnek a gyermeki személyiség teljes kibontakoztatásának elősegítésére kell irányulnia, az emberi jogok és a gyermeket megillető jogok tiszteletben tartásával, oly módon, hogy minden gyermek egyenlő eséllyel részesülhessen a színvonalas nevelésben.”

„A gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége, s ebben az óvodák kiegészítő, esetenként hátránycsökkentő szerepet töltenek be.”

Alapelveink:

- gyermeki jogok tiszteletben tartása,
- gyermekközpontú szemléletmód,
- szeretetre, megbecsülésre és bizalomra épülő nevelés,
- a gyermeket, mint fejlődő személyiséget, különleges védelem illeti meg,
- a nevelés személyiségrendszerben való megközelítése,
- gyermeki személyiséghez igazodó pedagógiai hatások,
- gyermeki személyiség előítéletektől mentes elfogadása,
- egyéni szükségletekre, életkori sajátosságokra épülő nevelés,
- az óvodás korú gyermek legfontosabb tevékenysége a játék,
- a tevékenykedtetés biztosítása a teljes nevelési időben,
- az eltérő képességek, készségek figyelembevétele, differenciált nevelés,
- értékközvetítő, tevékenységekbe ágyazott fejlesztések,
- családokkal való szoros együttműködés,

- multikulturális nevelés és társadalmi integritás biztosítása,
- az élő és élettelen környezet megóvása,
- óvodai nevelésünk, nem ad teret semmiféle előítélet kibontakozásának.

3.4. Nevelési céljaink

Óvodánk a testileg, lelkileg egészségesen fejlődő gyermeki személyiség kibontakoztatására, nevelésére, differenciált, teljesítmény kényszertől mentes fejlesztésére törekszik. Mindezt a szabad, zavartalan játék tevékenység biztosításával, érzelmi alapokon nyugvó óvodai étellel, tudatosan tervezett, szervezett nevelési helyzetek megteremtésével.

Nevelési céljaink megvalósulásával a gyermekekben megteremtődnek a következő életszakaszba (a kisiskolás korba) való átlépés belső pszichikus feltételei.

Pedagógiai feladataink centrumába tudatosan:

- az egészséges életvitel igényének alakítását,
- az együttműködési és érintkezési képességek fejlesztését,
- a közmegegyezésre való törekvést,
- a toleráns viselkedési formák elsajátítását,
- a pedagógiailag segített, ösztönzött szocializáció megvalósítását,
- a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek fejlődésének fokozott támogatását,
- a hátrányos helyzetű, sajátos nevelési igényű gyermekek esélyegyenlőségének megteremtését, hátránykompenzálását,
- a tehetségígéretes gyermekek kibontakoztatását,
- az interkulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségét,
- a nemzeti, etnikai, vallási, szociokulturális háttér következtében fellépő különbözőségek elfogadását,
- a környezettudatos magatartás kialakítását,
- a környezetünk értékeinek, hagyományainak megismerését és védelmét,
- az önállóságra nevelést, az öntevékenység biztosítását állítottuk.

4. Óvodai nevelésünk feladatai

„Az óvodai nevelés feladata az óvodás korú gyermekek testi-lelki szükségleteinek kielégítése. Az egészséges életmód alakítása, az érzelmi, erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés, az anyanyelvi- értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása.”

4.1. Az egészséges életmód alakítása

Munkatársi közösségünk értékrendjében az egészséges életmódra nevelés elsődleges feladat, mely az egészséges életvitel kialakításában ölt testet. A gondjainkra bízott gyermekek egészségben való megtartása, szervezetük edzése, ellenállóbbá tétele, a stressz hatások feldolgozásának segítése, mindennapos, folyamatos tennivaló.

Az egészségnevelés a pedagógiai munka gyakorlatában integrálódik valamennyi nevelési fő feladathoz, integráns része minden nevelési-oktatási területnek, funkcionális egységet képez minden nevelői tevékenységgel.

Feladataink az egészséges életmód alakításában:

- A gyermekek egészségének védelme, megóvása, a betegségek megelőzése.
- Egészséges és biztonságos óvodai környezet kialakítása.
- A gyermekek testi szükségleteinek, mozgásigényének kielégítése, testi képességek fejlesztése.
- A kulturhigiénés életmód szokásainak megalapozása.
- Egészséges életvezetés megalapozása.
- A környezettudatos magatartás kialakítása.
- Speciális esetekben szakemberek bevonásával történő prevenció, korrekciós nevelés.

Óvodánk részletes egészségnevelési programja a 14. fejezetben olvasható.

4.2. Érzelmi, erkölcsi, értékorientált közösségi nevelés

Az érzelmek komplex, differenciált, többnyire tudattalan lelki jelenségek. A kisgyermek viselkedése erősen érzelem vezérelt, mely az adott szituációk, a környezeti hatások és előzetes tapasztalatok szerint változik. Gesztusai, rajzai, játéka, társaival való kapcsolata tükrözik az őt ért pozitív és negatív ingerek hatását, a gyermekben lezajló lelki folyamatokat. Mindezekből megtudhatjuk, megismerhetjük örömét, félelmeit.

A jó pedagógus a gyermek szemével lát, fülével hall és szívével érez.

A gyermek különösen fogékony a felnőttek érzelmeire, hangulataira, ezért fontos, hogy óvodánkban a gyermekeket kiegyensúlyozott, gyermek centrikus, szakmailag elhivatott, érzelmileg magas fokú intelligenciát mutató óvodapedagógusok és dajkák vegyék körül.

Az erkölcs elvek, normák, szabályok összessége, amelyek a társadalmi együttélés során a magatartást szabályozzák. Az erkölcsi magatartás kialakulása a külső társadalmi értékek belső értékévé válása. A gyermek nem örököl kész erkölcsi programot. Születésétől kezdve különböző hatások érik, szűkebb és tágabb környezete spontán és tudatos hatásokkal befolyásolja a személyiségét.

A társadalmi és egyéni értékek alakulását, fejlődését a nevelésben látjuk. Az óvodai nevelésben az út, szokástól szokásig vezet. Meg kell teremtenünk azokat a feltételeket, melyek között a gyermek megtanul eligazodni a világban. A csoportjainkban kialakított sajátos szokásrendszer alapja óvodánk házirendje. Célja nem a korlátozás, hanem a helyes iránymutatás. Kellő határok nélkül a gyermek bizonytalanná, zavarttá, közönyössé válik. A nevelés folyamatában a teljes szabadságot károsnak tartjuk. A viselkedés szabályozásában a pozitív megerősítés, a dicséret

módszerét alkalmazzuk. A gyermeki magatartás alakításában az óvodánk valamennyi alkalmazottjának kommunikációja, bánásmódja, viselkedése modell értékű.

Fontosnak tartjuk, hogy a családok és az óvodai csoportok viselkedéskultúrája, a gyermekkel szembeni elvárások közelítsenek egymáshoz, a gyermek szocializációját szem előtt tartva.

Az első szocializációs szintér, ami a kisgyermeket formálja, a család. Sok esetben spontán módon valósítják meg a társadalmi beilleszkedés feladatait. Mai rohanó világunkban a gyermekek gyakran érzelmileg elhanyagoltak, a családok sajnos egyre kevesebb minőségi időt töltenek együtt. A szegénység, a társadalmi kirekesztettség, a vallási-etnikai hovatartozásból eredő társadalmi stigmák mély sebeket üthetnek a gyermek lelkén.

Az óvoda nagy előnye az elsődleges szocializációban, hogy a családnál tágabb, tagoltabb szociális erőteret hozhat létre. Olyan óvodai atmoszférát kell kialakítanunk, amely sokoldalú érzelmi kifejezéseket és pozitív élményeket tesz lehetővé, amely hozzájárul a gyermek boldog alaphangulatához, és ezzel együtt mások megértéséhez. Derűs, szeretetteljes, nyugodt óvodai körülményeket teremtünk, mely megkönnyíti a gyermekek számára a közösséghez való alkalmazkodást. A gyermekekkel törekszünk bizalomra, feltétel nélküli elfogadásra épülő kapcsolat kialakítására. A gyermekek próbálkozásait, esetleges hibáit, tévesztéseit, a fejlődési folyamat természetes velejárójaként kezeljük, elfogadó módon támogatjuk a helyes megoldások megtalálásában.

„A szocializáció szempontjából meghatározó a közös élményeken alapuló tevékenységek gyakorlása, a gyermek erkölcsi tulajdonságainak (együttérzés, segítőkészség, önzetlenség, figyelmesség) és akaratának (önállóságának, önfegyelmének, kitartásának, szabálytudatának, feladattudatának) szokás- és normarendszerének megalapozása.”

Óvodánkban tudatosan törekszünk a közösségben zajló folyamatok, a társas kapcsolatok és közös tevékenységek kibontakoztatására. A csoport hatása annál jelentősebb, minél gazdagabb lehetőséget biztosít a gyermekeknek a sokszínű tevékenységekre, a társas együttműködésre, élményszerzésre, szerepvállalásra. Az együttes tevékenykedés biztosítja a közösségi magatartás fejlődését. A csoportok által elfogadott normák befolyásolják a gyermekek viselkedését, megtanulják az alkalmazkodást. Az együttesen átélt élményeknek nagyobb a hőfoka, a közös tevékenységek érzelmileg árnyaltabbak, tartalmilag gazdagabbak, serkentik a gyermek teljesítményét.

A konfliktuskezelés technikáit elsősorban minta alapján a házirendben is megfogalmazott elvek szerint igyekszünk elsajátíttatni a gyermekekkel.

Arra törekszünk, hogy a gyermekek megismerjék szűkebb és tágabb környezetüket, amely a nemzeti identitástudat, a keresztény kulturális értékek, a hazaszeretet, a szülőföldhöz és a családhoz való kötődés alapja.

A hazájukat elhagyni kényszerülő családok gyermekeit is nevelő óvodában feladatunk lehetőséget teremteni ahhoz, hogy a gyermekek megismerhessék egymás kultúráját, anyanyelvét.

Feladataink az érzelmi- erkölcsi- értékorientált közösségi nevelésben:

- Életkorhoz igazodó szokás-szabályrendszer működtetése.
- Kedvező társas miliő kialakítása.
- Az egyéni és közösségi érdek összehangolása.
- Követendő magatartásminták közvetítése.
- A társadalmi izoláció, csoportkirekesztettség megelőzése.
- Következetes, példamutató nevelés.
- Saját érzelmek kifejezésének elősegítése.
- Az érzelmi zavarok tompítása, az indulatok kontrolljának megtanítása.
- Toleráns viselkedési formák elsajátíttatása.
- Alkalmazkodóképesség erősítése.
- Hazafias nevelés alapjainak megteremtése.

4.3. Anyanyelvi nevelés, értelmi fejlesztés

„Az anyanyelvi nevelés valamennyi tevékenységi formában megvalósítandó feladat. A kommunikáció, különböző formáinak alakítása az óvodai nevelő folyamat egészében jelen van.”

Anyanyelvünk sokrétű, árnyalt jelrendszer, amelyet a gyermek sokféle tevékenység közben, a felnőttekhez és a társaikhoz való viszonyának fejlődése során sajátít el. A szocializáció folyamán a beszéd a gyermek környezetével való érintkezésének, önkifejezésének, gondolkodásának legfőbb eszközévé válik. A beszéd által erősödik a gyermek biztonságérzete, növekszik tájékozottsága, gazdagodnak ismeretei.

A beszédkapcsolatok kialakulásának alapja az óvodapedagógus és a gyermek közötti szeretetteljes viszony, a jó csoportlégtör. A nyelvi kommunikációs helyzetek kialakulásának alapfeltétele az egymást meghallgató és az egymáshoz beszélőtársak beszédkedve, beszédkésztsége, az anyanyelv szókincsének, hangzásbeli és szövegszerkesztési sajátosságainak tapasztalati ismerete, használata.

Kommunikációnkban törekszünk a nyelvi és nem nyelvi elemek őszinte, túlzásoktól mentes, a helyzethez illeszkedő használatára. Fontos, hogy beszédünk legyen követésre méltó, helyes mintaadással és szabálykövetéssel, nyelvhasználatunk a hangok ejtésében kifogástalan. Törekszünk a gyermek kapcsolatigényének kielégítésére, mindig találunk időt és módot a gyermek kérdéseinek megválaszolására.

Óvodánk a jellegét tekintve nevelésközpontú intézmény, fő hangsúlyt a személyiség egészének fejlesztésére helyezzük. Mindez alapja az óvodapedagógus és gyermek kölcsönös, egymásra ható közös tevékenysége. Ezek egy része spontán helyzetekből adódik, másrészt előre megtervezett irányított, játékos tevékenységek.

A gyermekek egyéni érdeklődésére, kíváncsiságára építve, változatos, élményszerű, közvetlen meg tapasztaláson alapuló tevékenységeket biztosítunk. Folyamatosan rendszerezzük a gyermekek meglévő ismereteit, kiegészítjük tapasztalataikat. A gyermekek képzeletét, kreativitását ösztönző óvodai környezetet alakítunk ki. Biztosítjuk a gyermekek számára a képességek különböző tevékenységformákban való gyakorlását. Ezáltal fejlődnek kognitív képességeik: pontosabbá válik érzékelésük, észlelésük, tartósabb lesz figyelmük, emlékezetük csiszolódik gondolkodásuk, képessé válnak problémák felismerésére, megoldására, ítéletek megfogalmazására. Alakul képzeletük, kreativitásuk és alkotóképességük.

A gyermeki fejlődést folyamatában figyeljük és értékeljük. A pozitív megerősítések változatos módjait használjuk (verbális és nonverbális eszközrendszer).

Feladataink az anyanyelvi, értelmi fejlesztésben:

- A gyermekek természetes beszédkedvének fenntartása, ösztönzése.
- Folyamatos beszéd gyakorlásának biztosítása.
- A gyermekek szókincsének folyamatos bővítése.
- A gyermekek kíváncsiságának kielégítése, érdeklődésük fenntartása.
- Aktív, cselekvő részvétel biztosítása a tevékenységekben.
- Egyéni képességekhez mért feladatadás.
- A képi szemléltetés előtérbe helyezése.
- Sokoldalú érzékeltetés (vizuális, akusztikus, taktilis).
- Képzelet és kreativitás fejlődését ösztönző környezet biztosítása.
- Esztétikus, motiváló eszközök biztosítása.
- A beszédhibák játékos javítása.

5. A szükségletek, képességek és tevékenységek szerepe az óvodai nevelésben

Programunk kitűzött nevelési céljait a gyermek szükségleteinek, tevékenységeinek és képességeinek figyelembevételével, a gyermek egyéni adottságaiból kiindulva lehetséges megvalósítani.

5.1. A szükségletek szerepe a nevelési cél érdekében

A gyermek, fejlődő személyiség, ezért sajátos, életkoronként és egyénenként változó testi- lelki szükségletei vannak. A szükségletek kielégítésében az őt körülvevő személyi és tárgyi környezetnek meghatározó szerepe van. Figyelembe kell vennünk, hogy a szükségletek egymásra épülő rendszert alkotnak. Amíg az alapvető biológiai szükségletek hiányt szenvednek, addig a magasabb rendű önértékesítési törekvések gátoltak lesznek.

Feladataink a szükségletek alakításában:

- *Biológiai szükségletek kielégítése:* pihenés, táplálkozás, mozgás, testápolás szokásainak megalapozása, önállósodási törekvések támogatása.

- *Biztonság szükségletének kielégítése:* testi, lelki fenyegetettségtől mentes, állandó, kiszámítható környezet kialakítása. Folytonosságot adó hetirend, napirend működtetése. Lehetőségeink szerint csoportonként állandó óvodapedagógus és dajka jelenléte. Harmonikus, rendezett csoportszobák berendezése.
- *Valakihez való tartozás szükségletének kielégítése:* szeretet és kötődés képességének kialakítása. A gyermekekkel való testi kontaktus (ölbeli játékok, simogatás, ölelés) biztosítása. A társak iránti nyitottság, kölcsönös tisztelet, elfogadás képességének kialakítása. A baráti kapcsolatok támogatása.
- *Ön és mások megbecsülésének szükségletének kielégítése:* demokratikus szabályok kialakítása. A gyermekek szociális érzékenységének fejlesztése (empátia, tolerancia). A pozitív énkép megalapozása, egészséges önbizalom támogatása.
- *Önmegvalósítás szükségletének kielégítése:* sikereket adó, örömteli tevékenységek szervezése. A gyermek, alkotó tevékenységeinek, szereplési vágyának támogatása.

5.2. A tevékenységek szerepe a nevelési cél elérésében

A gyermek személyisége és tevékenysége kölcsönösen egymásra hatva fejlődnek. A gyermeki tevékenység valamilyen belső szükséglet kielégítésének vagy külső követelmény teljesítésének az eszköze. A képesség felhasználás, a képesség fejlesztés eszköze. Az életkor és az egyéni adottságok nagymértékben meghatározzák a gyermeki tevékenység minőségét és mennyiségét.

Feladataink a tevékenységek megszervezésében:

- Megfelelő feltételek biztosítása (hely, idő, eszköz, ötletek) a változatos tevékenységek egy időben történő gyakorlásához.
- A gyermekek tapasztalataira, aktuális élményeire épülő tervezés.
- Komplex tevékenységek szervezése, sokoldalú megtapasztaltatás.
- Nyugodt légkör megteremtése, elmélyült tevékenykedés biztosítása.

5.3. A képességek szerepe a nevelési cél elérésében

A tevékenységszervezés és a képességfejlesztés kölcsönös kapcsolatban áll egymással. A tevékenység több szempontból is bázisa a képességfejlesztésnek. A kifejlesztett képesség forrása, hiszen a képességek tevékenységek közben fejlődnek. A képességfejlesztés célja, hiszen a képesség meghatározott tevékenységre való alkalmasság. A tevékenység a képességfejlesztés eszköze, a kifejlesztett képességek felhasználásának színhelye.

Feladataink a képességfejlesztésben:

- Folyamatos megfigyelés útján tiszta képet alkotunk a gyermekek meglévő képességeiről, készségeiről.

- Időszakonként szakemberek bevonásával tájékozódunk a gyermekek képességeinek aktuális állapotáról.
- Minden gyermek képességét önmagához mérten fejlesztjük.
- Az egész nap folyamán biztosítjuk a gyermekek számára a képességeik kibontakoztatásához szükséges tevékenységek gyakorlásának lehetőségét.
- A kiemelkedő képességű vagy részképesség zavarral küzdő gyermekek egyéni fejlesztését szakemberek közreműködésével valósítjuk meg.

6. Az óvodai élet megszervezésének elvei

Az óvodánkba járó gyermekek nevelését, fejlesztését objektív és szubjektív tényezők együttesen befolyásolják.

6.1. Tárgyi feltételek

Az óvodás gyermek a hétköznapiak nagy részét az óvodában tölti. Óvodai környezetünket úgy alakítottuk ki, hogy gyermekeink örömmel járjanak hozzánk, biztonságban érezzék magukat, esztétikus, harmonikus, biztonságos környezetben legyenek, lehetővé tegyük mozgás- és játékigényük kielégítését, és a gyermekeket harmóniát árasztó színekkel, formákkal, lehetőleg természetes anyagokkal vegyük körül. Környezetük otthonos, barátságos, játékra motiváló legyen amely alakításában a gyermekek adott szükségletük, tevékenységük szerint vesznek részt.

Pedagógiai programunk megvalósításához rendelkezünk a szükséges tárgyi feltételekkel:

- Az öltözők kialakítása, berendezése, világítása a gyermekek kényelmes vetkőzését-öltözését szolgálja. Minden gyermek számára jellel ellátott, elkülönített tároló hely áll rendelkezésre.
- A 8 klimatizált csoportszoba kialakítása, berendezése, gyermek közeli, színes-vidám díszítése tükrözi az adott óvodapedagógusok egyéni ízlését. A csoportszoba berendezését úgy alakítjuk ki, hogy azok mindennapos használatra alkalmasak, könnyen tisztán tarthatók, mozgathatók legyenek, az egyes tevékenységekhez, játékhöz ideális körülményeket biztosítsanak. A játékeszközöket mindig az adott korcsoportnak, egyéni sajátosságoknak megfelelően választjuk ki.
- Minden csoportszobánkhoz saját mosdó tartozik, gyermekeinknek saját törölközővel, fogmosó eszközökkel, fésűvel.
- A klimatizált tornaterem adottságai, felszereltsége, optimális lehetőséget biztosítanak a mozgásfejlesztéshez, szabad mozgástevékenység szervezéséhez.
- Az aulában található „ugráló” a nap közbeni választható mozgástevékenységek másik színtere.
- A fejlesztőpedagógus, gyógypedagógus és logopédus szobái adnak teret a gyermekek órarend szerinti egyéni fejlesztésének.

- Nevelői szobánk ad helyet a könyvtárnak és szabadidő hasznos eltöltéséhez hasznos eszközöknek. (Társas játékok, audiovizuális és zenei anyagok, eszközök.)
- Óvodánk sajátossága az étkező, ahol a gyermekek két turnusban ebédelnek.
- A gyermekek egészséges életmódjának alakításához sósobánkat ősztől tavaszig preventív jelleggel, heti rendszerességgel használják a csoportok, a csoportokban a nap nagy részében sópárásító készüléket működtetünk.
- Két játszó udvarral rendelkezünk. A gyermekek szabad mozgását, edzését, változatos tevékenységét mozgásfejlesztő eszközök, mászóakák, hinták, játékok, kerti szerszámok, szolgálják. A talicskák, kerékpárok, rollerek, labdák, kötelek, a szerepjátékok különböző kellékei növelik a gyermekek játékkedvét, és változatos tevékenységre készítetik őket.
- Infokommunikációs eszközök használata feladataink kivitelezéséhez: laptop, projektor, digitális fényképezőgép, TV.

6.2. Személyi feltételek

„Az óvodapedagógus kulcsszereplője nevelőmunkánknak, személyisége meghatározó a gyermek számára. Jelenléte a nevelés egész időtartamában fontos feltétele az óvodai nevelésnek. Az óvodapedagógus elfogadó, támogató, segítő attitűdje modell, mintát jelent a gyermek számára. „

Pedagógusaink:

- Önműveléssel, tanfolyamok, egyéb továbbképzési és önképzési alkalmak révén folyamatosan bővítik szakmai tudásukat, innovatív törekvéseik vannak.
- Szakmai munkájuk hatékonyságát folyamatosan értékelik, a reflexió alapján szükség szerint módosítják az alkalmazott módszereket, eljárásokat és eszközöket.
- Önértékelési folyamatban elemzik szakmai munkájukat és eredményeihez mérten alakítják pedagógiai tevékenységüket.
- Ismerik és alkalmazzák az új pedagógiai eljárásokat, tanulási és képességfejlesztési anyagokat, segédeszközöket, digitális anyagokat. A gyermekek érdekeit figyelembe véve, módszertani szabadságuk biztosított.
- A legfőbb szakmai kérdésekben egységes álláspontot képviselnek.
- Egyéni érdeklődésüknek megfelelően egy-egy nevelési területtel kapcsolatban alaposabb felkészültséggel, kollegáikat mentorként is segítik
- Kreatívak, önállóak, szakmai kihívásokra nyitottak.
- Jó kooperációs és kommunikációs készséggel rendelkezők, egy- egy időszak szervezési, nevelési, fejlesztési feladatait összehangoltan, egymást segítve, közös tervek alapján végzik.
- A kommunikációjukat a partnerekkel való konstruktivitás jellemzi.
- Együttműködnek a szülőkkel, az intézményvezetővel, a nevelőtársakkal, a szakszolgálatokkal és más szakemberekkel.
- A partnerek visszajelzéseit felhasználják a szakmai fejlődésük érdekében.

Fejlesztőpedagógusunk olyan speciális ismeretekkel és módszerekkel rendelkező szakember, aki jártas a prevenció és korrekció fejlesztés gyakorlati formáinak alkalmazásában.

Gyógypedagógusunk a sajátos nevelési igényű gyermekeket szakszerűen segíti, komplex gyógypedagógiai fejlesztést, nevelést, rehabilitációt és rehabilitációt végez. Tevékenysége során a sajátos nevelési igényű gyermekek csoportba történő integrációját segíti. Munkájukat egyéni és kiscsoportos formában, órarend szerint végzik. Tevékenységüket összehangolják az óvodapedagógusokkal, logopédussal és más intézményen kívüli szakemberekkel.

Pedagógiai munkát segítőink:

- Szakképzett pedagógiai asszisztensek segítik a csoportok különböző tevékenységeinek szervezését, megvalósítását.
- A dajka pedagógiai munkánk közvetlen segítője. A dajka egyike a gyermekeket nevelő felnőtteknek, aki magatartásával, beszédstílusával, teljes lényével, hatást gyakorol. Ismeri a csoportban dolgozó óvodapedagógusok nevelési módszereit, elképzeléseit, melyekhez alkalmazkodik. Tudatossága, gyermekszerető- és értő hozzáállása, szakképzettsége erősíti a gyermeket érő nevelő hatásokat.

A csoportok életét, a nevelési folyamatot csoportonként két óvodapedagógus és egy dajka irányítja, segíti. Óvodatitkár, konyhalány segíti az óvodai élet megszervezését, a nevelési folyamatot. A gyermekek személyiségének komplex kibontakoztatásában a gyermekkel foglalkozó valamennyi munkatársunk tudatos, összehangolt, hatékony együttműködése szükséges.

6.3. Szervezési keretek

Lehetőségeink szerint törekszünk a *homogén csoportok* kialakítására.

A nevelés időkeretei a heti rend és a napirend: az a szervezeti keret, ami biztosítja óvodásaink számára életrendjüket, időbeosztásukat, a nyugodt, kiegyensúlyozott, kiszámítható óvodai környezet megteremtését, a mozgás és pihenés váltakozó ritmusát, a szokásrendszer kialakítását, a tevékenységek szabad kibontakozását.

A napirend és heti rend biztosítja azokat a feltételeket, melyek a megfelelő időtartamú, párhuzamosan is végezhető, differenciált tevékenységek, valamint a gyermek együttműködő képességét, feladattudatát fejlesztő, növekvő időtartamú (5–35 perces) foglalkozások tervezésével, szervezésével valósulnak meg.

„A gyermekek a tanköteles korukat megelőző nevelési évben a későbbi eredményes iskolai előrehaladáshoz fontos képességeik és készségeik fejlesztése érdekében az óvodai csoportokban naponta összesen 45 perces időkeretben, a feladatra differenciált, a gyermek egyéni terhelhetőségéhez igazodó – amennyiben az infrastrukturális adottságok lehetővé teszik, külön térben szervezett – iskolaelőkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenységben vesznek részt.”

(A tanköteles korú, de az óvodában nevelkedő gyermekeket a fenti rész alkalmazása során tanköteles korukat megelőző nevelési évben járónak kell tekinteni.)

Az óvodai nevelés tervezését, valamint a gyermekek megismerését és fejlesztését, a fejlődésük nyomon követését különböző kötelező dokumentumok szolgálják. Az óvodai nevelés csak a jóváhagyott pedagógiai program alapján valósulhat meg és a teljes óvodai életet magába foglaló tevékenységek keretében szervezhető meg, az óvodapedagógus feltétlen jelenlétében és közreműködésével.

A napirendet a folyamatosság és rugalmasság jellemzi. Igazodik a gyermek egyéni szükségleteihez és a helyi szokásokhoz, igényekhez. Fontos a tevékenységek közötti harmonikus arányok megtalálása, a gondozás és a játék kitüntetett szerepe.

A heti rend a napirendhez hasonlóan a folyamatosságot, a rendszerességet, a nyugalmat segíti, és lehetőséget nyújt a szokásrendszer segítségével az óvodások napi életének megszervezéséhez. A heti rend, különösen a nevelési év elején - teljesen másképpen alakulhat, mint a nevelési év végén. A befogadás idején fokozottan figyelünk arra, hogy minél lazább, rugalmasabb és alkalmazkodóbb heti rendet állítunk össze.

A csoport heti rendjének összeállításánál arra törekszünk, hogy jusson elegendő idő a gyermeki tevékenységekre, kezdeményezésekre, ötletekre és javaslatok meghallgatására, kipróbálására vagy közös megvitatására. A heti rend és napirend kialakítása a csoportokban dolgozó óvodapedagógusok feladata.

A napirend általános időkeretei:

Időkeretek	Gyermekek tevékenységei
6.00-7.00	Játék, szabadon választott tevékenységek az ügyeletes csoportban
7.00-	Játék, szabadon választott tevékenységek a saját csoportban
8.30-9.00	Étkezés
	Játék, szabadon választott tevékenységek Szervezett tevékenységek kezdeményezése
	Udvari tevékenységek
12.00- illetve 12.40-	Étkezés
	Pihenés
14.45- illetve 15.00-	Étkezés
-17.00	Játék, szabadon választott tevékenységek a saját csoportban
17.00-18.00	Játék, szabadon választott tevékenységek az ügyeletes csoportban

6.4. A dokumentáció rendje

Fejlesztő, nevelő munkánkat éves terv alapján végezzük, amit mindig az adott korcsoport életkori sajátosságait figyelembe véve készítünk el az alkalmazott módszerek, eszközök, szervezési keretek lehetőségeinek megjelölésével. A tervezésben megvalósul az óvodapedagógusok módszertani szabadsága. A meglévő mese, vers, mondóka, ének-zene, vizuális technikák, fejlesztő játék gyűjteményünket folyamatosan bővítjük.

A konkrét megvalósítást heti lebontásban fejlesztési lehetőségek (kiemelt figyelmet igénylő gyermekek is) és konkrét tevékenységek meghatározásával a csoportnaplóban dokumentáljuk. Tudatosan tervezzük a tevékenységek a tervezett képességfejlesztésének megfelelő módszereket, eszközöket, szervezési módokat. A csoportnaplóban a heti tematikus tervek megvalósítását reflektáljuk. Ha az élet eseményei úgy kívánják, változtathatunk a terven, de ez soha nem lehet öncélú. A csoportnapló naprakész vezetése minden óvodapedagógus kötelessége. A heti nevelőfolyamat tapasztalatait, a megvalósult tartalmakat rendszeresen vezetjük a naplóban.

Az éves tervek elkészítésénél a Pedagógiai Program egyes tevékenységterületeivel való kohézióra törekszünk.

Nevelőmunkánk ellenőrzése, elemzése, értékelése folyamatos feladatunk, a visszacsatolás által fejlesztő munkánk magasabb szintre érhet el. Az egyes tevékenységekben kitűzött nevelési céljainkat és feladatainkat negyedéves periódusokban tervezzük, így az értékelés is ennek megfelelően zajlik. A differenciált tervezést a csoportnaplóban megjelenítjük. A nevelési év végén átfogó éves értékelést készítünk az elért eredményekről.

A csoportnapló tartalmazza a gyermekek nevét, jelét, születési idejét. A programnaptárt negyedéves lebontásban. A családlátogatások, fogadóórák és szülői értekezletek témáját. A csoport életében történt fontosabb események leírását, a csoport szociometriáját, a szülői értekezletek, családlátogatások, fogadó órák feljegyzéseit, a védő- óvó intézkedéseket, a vezetői látogatásokat, ellenőrzések idejét, témáját, a gyermekvédelmi feladatokat az adott csoportban.

A csoport szociometriai felmérését évente (kétszer) végezzük el, melyet a csoportnaplóban dokumentálunk. A reflexió során megfogalmazott tapasztalatokat tudatosan felhasználjuk a közösségfejlesztés tervezésekor.

A gyermekek fejlődését nyomon követő dokumentáció részeként készülnek az egyéni feljegyzések, az egyéni fejlesztési tervek, a gyermekek és csoport mérő-értékelő eredményeit összesítő és elemző statisztikák.

A gyermek fejlődésének nyomon követése a tanköteles kor betöltését megelőző nevelési évtől az iskolai tanulmányok megkezdéséhez szükséges készségek és képességek rögzítésével egészül ki a kötelező dokumentumban az iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenység tervezése érdekében.

7. Óvodánk kapcsolatrendszere

Óvodánk a társadalomban elfoglalt helye szerint kapcsolatban van különböző csoportokkal, szervezetekkel, intézményekkel. Legfontosabb és legszorosabb kapcsolatunk az óvodába járó gyermekek családjával van.

7.1. Család és óvoda

Az óvodai nevelés a családi neveléssel együtt biztosítja a gyermek fejlődését. Ennek alapvető feltétele a családdal való szoros együttműködés. Az együttműködés formái változatosak, a személyes kapcsolattól a különböző rendezvényekig magukban foglalják azokat a lehetőségeket, amelyeket az óvoda, illetve a család teremt meg. Az óvoda által és a családokkal közösen szervezett események, ünnepek családi hangulat kialakításával – a felnőttel és a gyermekek közös tevékenységével is – kifejezik az örömteli érzelmi állapotot. Az óvodapedagógus figyelembe veszi a családok sajátosságait, az együttműködés során érvényesíti a családközpontú intervenciós gyakorlatot, azaz a segítségnyújtás családhoz illesztett megoldásait.

Alapelveink:

- A nevelésben elismerjük a családi nevelés elsődlegességét.
- Fontosnak tartjuk az együttnevelői partneri viszony kialakítását.
- Ráirányítjuk a szülők figyelmét a családi nevelés fontosságára, meghatározó voltára, az esetleges nehézségeik együttes megoldásaira törekszünk.
- Kapcsolatunk a bizalomra épül. Közös programok együttes tevékenységei alkalmával is segítjük ennek alakulását, elmélyülését.
- Igyekszünk megismerni és elfogadni a család szokás- szabályrendszerét, és tapintatosan befolyásolni az életmód helyes szokásainak alakítását.
- Lehetővé tesszük, hogy a szülők, képviselőik által részt vegyenek az óvoda pedagógiai programjának, az óvoda eseményeinek alakításában (Szülői Közösség).

A kapcsolattartás formái:

- *Családlátogatás* célja, hogy megismerjük a gyermeket közvetlen környezetében, tájékozódjunk a család nevelési elveiről, szokásairól. A családlátogatás lehetőségét ajánljuk fel minden családnak, nyitottság esetén, lehetőség szerint az első nevelési évben alkalmat is teremtünk rá.
- *Befogadási időszak* megkezdéseként szívesen vesszük a szülős beszoktatást. Természetesen ezt az egyéni igények és lehetőségek határozzák meg. Nincs arra vonatkozóan szabály, meddig tartson. Minden gyermek esetében a menetét tekintve egyénileg a szülővel közösen egyezünk meg. Az óvodához szoktatás kezdeti

időszakában mindkét óvodapedagógus egésznap a csoportban tartózkodik (esetenként ez a nagyobbak csoportjában is előfordulhat). A szülő és gyermek együtt ismerkedhet az óvodai és csoport élet szokásaival, a napirenddel. A befogadási időszak a későbbi közösségi életet pozitívan befolyásolhatja, a biztonságot nyújtó, nyugodt, szeretetteljes, családi légkör megtapasztalásával.

- *A közös programok, ünnepek* lehetőséget teremtenek a család és óvoda közötti kapcsolat elmélyítésére, egymás szokásainak, értékrendjének még jobb megismerésére, nevelési elveik közelítésére. A közös programok nem csak az ünnepeket jelentik, hanem hagyományainknak megfelelő és csoportonként szervezett szülős kirándulásokat, sportprogramokat, kulturális eseményeket, s az ezekre való felkészülést.
- Az óvoda nyitottságából adódóan ahhoz, hogy a szülő folyamatosan tájékozott legyen a gyermekével történt eseményekről, valamint mi is a gyermekkel a családban történt fontosabb történésekről, napi kapcsolattartásra van szükség. Egy-egy gondolat megosztására napi találkozások alkalmával is van lehetőség, de ez nem jelentheti az óvodapedagógus kivonását a gyermekekkel való foglalatosságokból.
- *Nyílt napokon* a szülőknek lehetőséget biztosítunk a napi életbe való betekintésre. A szülők személyes élményeik alapján gyermekük új vonásait, tulajdonságait fedezhetik fel, képet kaphatnak gyermekük közösségben elfoglalt helyéről, viselkedéséről, teljesítőképességéről. Egyúttal módjuk van az életkori sajátosságokkal való összehasonlításukra is. Nevelési évenként összesen 3 alkalommal, szülők, nagyszülők, leendő óvodások szüleinek, tanítók, bölcsődei gondozónők meghívásával szervezünk nyílt napokat. Előre történt megbeszélés alapján egyénenként bármikor adunk erre lehetőséget.
- *Fogadó órák* is a szülők rendelkezésére állnak, igény szerint, időpont egyeztetés után. Ezek az alkalmak adnak lehetőséget olyan információk cseréjére, melyek a gyermekkel, vagy közvetlen környezetével kapcsolatosak, esetleg bizalmas jellegűek. Pedagógusaink is kérik az alkalom létrejöttét – ha annak szükségét érzik. A logopédus, fejlesztő pedagógus és egy óvodapedagógus fogadó órákat szervez az érintett családoknak – az OVI-SZITA szűrővizsgálatok elvégzése után.
- *Szülői értekezleteken* az óvodát, a csoportot, a gyermekeket, a szülőket érintő fontosabb témákat, feladatokat, programokat, problémákat beszéljük meg. Feladatunk a szülők korrekt tájékoztatása az adott időszak jellemzőiről, terveiről, történéseiről, a szülők véleményének meghallgatása, javaslataik figyelembevétele. A nevelési évben két alkalommal szervezzük, de a szülők kérésére más időpontban is van rá lehetőség. Emellett tájékoztatást adunk az óvoda-iskola átmenettel kapcsolatban összevont szülői értekezlet keretén belül, ill. új óvodásaink szüleinek ismerkedő és beiratkozó szülői értekezletet hirdetünk meg.

7.2. Nevelési-, oktatási-, szakszolgálati-, kulturális és egyéb intézmények

A bölcsőde, mint az óvodába lépés előtti intézményes nevelés színtere, hasznos információkat adhat a gyermekek óvodáskor előtti fejlődéséről. Az átmenetet segíti a két intézmény és a gyermekek gondozásáért, neveléséért felelős felnőttek kapcsolatfelvétele, melyek módját az éves munkatervben határozzuk meg.

Az iskolákkal való kapcsolattartás formái és módszerei intézményenként is változók, az igényekhez, a feladatokhoz igazodva, rugalmasan szervezzük a találkozások alkalmait (az éves munkaterv szerint.) Az iskolások vendégsége, szereplése óvodánkban, az óvodások iskolalátogatása, a tanító nénik óvodai látogatása, az iskolai nyílt napok mind hozzájárulnak a sikeres együttműködéshez, a gyermekek és szülők kíváncsiságának, érdeklődésének kielégítéséhez.

A pedagógiai szakszolgálatok (szakértői és rehabilitációs bizottságok, pszichológusok, logopédusok, terapeuták stb.), az egészségügyi szakszolgálatok (orvosok, szakorvosok, védőnők), a gyermek- és ifjúságvédelem intézményeinek szakemberei a gyermekek nevelésében a pedagógusokat speciális szakismereteikkel segíthetik (az éves munkatervben részletezve).

A közművelődési intézmények (színház, mozi, közösségi ház, múzeumok, állatkert, kiállító termek stb.) rendezvényeit a gyermekek - alkalmazkodva életkori sajátosságaikhoz – a csoport gyermekeinek érdeklődését figyelembe véve látogathatják (esetenként kisebb csoportokban, több alkalommal is) csoportosan a pedagógusok vezetésével, vagy egyénileg, szüleikkel.

Óvodapedagógus hallgatók gyakorlati képzését a pedagógusaink vállalása alapján szervezzük, a képző intézménnyel is tartalmas, együttműködő viszony alakult ki.

Lehetővé tesszük, hogy a gyermekek egyházi jogi személy által szervezett hitoktatásban vehessenek részt, a szülői igényeknek megfelelően.

A Kárpát-medence magyar nyelvű intézményei közötti oktatási tér kialakítása érdekében az a terület óvodái közös szervezésben a külföldi magyar óvodákkal kapcsolatépítésre törekednek, és - lehetőségeik szerint - szakmai kapcsolatot tartanak fenn.

7.3. A fenntartó

Fontosnak tartjuk a kapcsolat alakításában az információk kölcsönös cseréjét, a gyermekeket, szüleiket, az óvoda munkatársait és az intézmény egészét tekintve. Pedagógiai programunk feltételeinek biztosítását aktív együttműködéssel, évente tervezéssel, egyeztetéssel biztosítja a fenntartó. A jelentések, beszámolók, értekezletek alkalmain túl, lehetőségeket keresünk a fenntartó önkormányzat velünk kapcsolatban álló munkatársaival való találkozásra, közvetlen tapasztalatokat, benyomásokat szerezhessenek az óvodában folyó munkáról, körülményeinkről, lehetőségeinkről.

8. Óvodai életünk tevékenységformái

8.1. Játék

„A játék a kisgyermekkor legfontosabb és legfejlesztőbb tevékenysége, az óvodai nevelés leghatékonyabb eszköze. A gyermek elemi pszichikus szükséglete, melynek mindennap visszatérő módon, hosszantartóan, zavartalanul ki kell elégülnie. A játék a pszichikumot, a mozgást, az egész személyiséget fejlesztő, élményt adó tevékenység. A kisgyermek a külvilágból és saját belső világából származó tagolatlan benyomásait a játékban tagolja.”

A játék a kisgyermekkor legfontosabb és legfejlesztőbb tevékenysége, az óvodai nevelés leghatékonyabb eszköze, mely a gyermekek mindennapjait átszövi. Programunk szempontjából a játék nemcsak azért kitűnő talaja a fejlesztésnek, mert általa szinte észrevétlenül tanul a gyermek, hanem azért is, mert a játékban kipróbálhatja, feldolgozhatja, gyakorolhatja az életben előforduló szituációkat, az őt érő élményeket. Ugyanakkor megoldási módokat kaphat bizonyos élethelyzetekben való viselkedésre, kiélheti szorongásait, megoldhatja problémáit és újra élheti kellemes élményeit, ezáltal is alakulnak társas kapcsolatai.

A világról a játékon keresztül közvetíthetjük a legtöbb ismeretet a kisgyermek felé. A játék tehát olyan komplex tevékenységforrás, melyet tudatosan használunk fel a nevelés folyamatában céljaink eléréséhez.

A játék megjelenési formája az óvodában spontán és irányított, mely valamennyi korcsoportban alkalmazható az életkori sajátosságok figyelembevételével. Olyan hangulatokat, ingereket, tárgyi lehetőségeket megteremtünk, melyeknek hatására a gyermek spontán játéka, tevékenysége önmagától beindulhat. Utánozható mintát adunk a játéktevékenységhez, a gyermek igényéhez alkalmazkodva – elérhető közelségben – a játszópartnerévé válunk. A játék folyamatát ötleteinkkel, eszközökkel, a játékot motiváló helyek, terek kialakításával, élmények nyújtásával, ösztönző magatartásunkkal segítjük. A gyermekek napirendjét úgy alakítjuk, hogy a játék a lehető legnagyobb teret kaphassa, melyben a szabad játék túlsúlya érvényesül.

A játék tevékenysége, tükrözheti a gyermek aktuális lelki és érzelmi állapotát, szociális kötődéseit, társas kapcsolatait, értelmi képességeinek aktuális szintjét. A pedagógus ezeket a megfigyeléseket rögzíti, és a gyermek fejlesztését tudatosan erre építi.

A gyakorló-, szimbolikus-szerep, szabály-, konstruáló-, játékok során fejlődik a gyermek:

- kapcsolatteremtő, kapcsolatépítő képessége,
- önismerete,
- együttműködő képessége,
- kezdeményezőkézsége,
- verbális- és metakommunikációja,
- érzékszerveinek működése,
- testkultúrája, téri tájékozódása,
- mozgáskoordinációja,

- empátiája, toleranciája,
- kudarcűrése,
- konfliktusmegoldó képessége,
- problémamegoldó gondolkodása
- szabálytudata.

Feladataink a játékkal kapcsolatban:

- az elmélyült játék feltételeinek megteremtése,
- a játékhoz elegendő hely, idő és eszközök biztosítása,
- ötletek, helyzetek, élmények megteremtése a sokszínű játéktevékenységhez,
- a gyermeki játék önállóságának tiszteletben tartása,
- a szabad játék túlsúlyának biztosítása,
- játék segítés, támogatás, élménybiztosítás,
- mintaadás.

8.2. Művészeti tevékenységek

A gyermek közvetlen környezetében találkozik először a hangok, illatok, színek, formák, ritmus világával, az élővilág mozgásával, állandó változásával. Élményei, tapasztalatai, ismeretei ezekre az ingerekre épülnek, amelyeket óvodai nevelésünk komplex módon épít be az esztétikai nevelésbe. A társadalmi hatásokat kevésbé tudjuk befolyásolni az óvodában, ezért azokra a nevelési területekre helyezzük a hangsúlyt, melyeken belül koncentráltan tudunk nevelő hatást kifejteni, igényességre nevelni.

Szemléletünk szerint, a művészet nem más, mint a világ megismerése sajátos nézőpontból, egyéni szűrőn keresztül. A művészet szeretete, a vele kapcsolatos tapasztalatok, az egyetemes emberi kultúra megismerése már óvodáskorban elkezdődhet. Nevelésünk szempontjából nagyon fontos, hogy esztétikus, egyszerű, átlátható, nyugalmat árasztó környezet vegye körül óvodásainkat. Legfontosabb feladatunk a művészeti tevékenységek által, a kreativitás, az alkotó gondolkodás és cselekvés alakítása. Akinek van fantáziája, vannak ötletei, aki problémák megoldásán dolgozik, aki gondolatait és érzéseit ki tudja fejezni, aki önmagát új, másfajta módon éli meg, az kreatív ember.

Az óvodában hihetetlenül nagy lehetőségei vannak a kreatív képességek kibontakoztatásának. Elősegítheti ezt az oldott légkör, a nagy mozgás és szabadságtér, a megfelelő eszközök biztosítása. Minél több alkalmat kell adnunk arra, hogy a gyermekek érzéseiket, gondolataikat, ötleteiket a játékban, az énekes tevékenységekben, a bábozásban, rajzolásban, mese – vers - dramatizálásban, kifejezésre juttassák. Alapvető fontosságú a tapasztalatszerzés, az eszközök tulajdonságainak, használatának ismerete, a sokféleség biztosítása.

A művészeti produktumok, legyen az kézművesség, zenei vagy mozgáson alapuló tevékenység eredménye, nem ítéhető meg objektív mércével. Ezért bárki munkája lehet szép és jó és

tökéletes, azé a gyermeké is, aki sérüléssel élve alkot és azé is, akinek munkájában más kultúra elemei találhatók meg. Az óvodapedagógust modell szerepe felelőssé teszi a gyermekek ízlésének formálásában is.

A „művészeti tevékenységek” fogalom sokrétű, összetett és komplex jellegű. Beletartozik az irodalom, a zene, a bábozás, a tánc, a játék, a dramatizálás, a festés, agyagozás, rajzolás, barkácsolás, a környezet esztétikája stb. A művészeti tevékenységek nem egy foglalkozást jelölnek, hanem olyan tevékenységeket, melyeket játék vagy szabadidőben éppúgy gyakorolhatnak a gyermekek, mint a nap folyamán bármikor.

8.2.1. Verselés, mesélés

„A magyar gyermekköltészet, a népi, dajkai hagyományok, gazdag és jó alkalmat, erős alapot kínálnak a mindennapos mondókázásra, verselésre. A mese a gyermek érzelmi, értelmi, erkölcsi fejlődésének és fejlesztésének egyik legfőbb segítője. A mese - képi és konkrét formában, esetlegesen a bábozás és dramatizálás eszközeivel - feltárja a gyermek előtt a külvilág és az emberi belső világ legfőbb érzelmi viszonyait, a lehetséges és megfelelő viselkedésformákat. A mese különösen alkalmas az óvodás gyermek szemléletmódjának és világképének kialakítására. Visszaigazolja a kisgyermek szorongásait, s egyben feloldást és megoldást kínál.”

Az óvodai anyanyelvi-, irodalmi nevelés egymástól elválaszthatatlan, az óvodai életünk egészét átható folyamat. Célunk a nyelv szépségének, kifejező erejének megismertetésével, a helyes nyelvhasználattal, mondszerkesztéssel a biztonságos önkifejezés megalapozása (mint arról korábban részletesen írtunk), a korosztálynak megfelelő irodalmi élmények nyújtásával az irodalmi érdeklődés felkeltése. Mindez az olvasóvá nevelés alapja.

Programunk szempontjából fontos értéke a mesének, versnek, hogy emberi kapcsolatokra tanít, erkölcsi tartalma van, belső indulati élményeket közvetít, fantáziából teremtett, fantáziát mozgósító. A mese oldja a szorongást, belső képteremtésre ösztönöz. Erkölcsi rendszerében a jó és az igaz győz a gonosszal és a hazuggal szemben, a mesében minden a helyére kerül. A mese a gyermek érzelmi, értelmi és erkölcsi fejlődésének és fejlesztésének egyik legfőbb segítője.

Az irodalmi alkotások kiválasztásában feladatunk, hogy az anyagot a gyermekek életkori sajátosságaihoz, nyelvi fejlettségéhez, érdeklődéséhez állítsuk össze.

A napi tevékenység során többször is mondunk - a helyzethez illő - mondókát, rövid verset. 3-4 éves korban különösen nagy jelentőségűek - a testi kapcsolat iránti gyermeki igény kielégítésén túl - a dúdolók, simogatók, tapsoltatók, lovagoltatók ritmusa, lüktetése, egyszerű szövege, mert megnyugtatóan hat a kisgyermekre. A mondókák, dúdolók, versek ritmusukkal, a mozdulatok és szavak egységével a gyermeknek érzéki-érzelmi élményeket nyújtanak, eközben fejlődik emlékezetük, képzeletük, szókincsük. Később állathangutánzó és felelgetős mesemondókák, halmozó és láncmesék, versek, verses mesék, természeti környezetet

megjelenítő irodalmi alkotások, elbeszélések, tündérmesék, kortárs irodalmi művek bővíthetik a kínálatot. Mesehallgatáskor az élőszavas mesélés fontosságát hangsúlyozzuk.

„Az óvodában a 3–7 éves gyermekek életkori sajátosságaihoz igazodóan a népi – népmesék, népi hagyományokat felelevenítő mondókák, rigmusok, a magyarság történelmét feldolgozó mondavilág elemei, meséi –, a klasszikus és a kortárs irodalmi műveknek egyaránt helye van.”

A népi mondókák, népmesék, a magyar mondavilág elemei az anyanyelv sajátos ritmusát, dallamát, hangzóvilágát nyelvünk legbensőbb törvényeinek megfelelő formában közvetítik. Igen fontos az ismétlések gyakorisága: nem arra törekszünk, hogy a gyermekek sok verset és mesét ismerjenek, hanem arra, hogy a jól kiválasztottakat, a kedvelteket újra és újra szívesen hallgassák.

Ha a csoportban nem magyar anyanyelvű gyermekek is vannak, akkor alkalmanként az ő anyanyelvük népmesekincséből is választunk egy-egy - a gyermekek életkorának megfelelő – mesét, illetve verset.

A vershez, meséhez való pozitív viszonyulás kialakításában fontos szerepet szánunk a mesehallgatási szokások, rituálék megteremtésének, mely csoportonként más és más, segíti a ráhangolódást, a mesék befogadását. Mesét hallgatni a gyermekeknek a nap folyamán a szabad játék idejében bármikor van lehetőségük, kérésük, igényük szerint. Fontosnak tartjuk a rendszeres, elalvás előtti mesemondást, mert ilyenkor a nyugalom szinte helyet készít a mesének. Egy szelídebb lefolyású, esetleg folytatásokban, halkán elmondott mese a legjobb nyugtató, altató lehet.

Alkalmat teremtünk arra is, hogy a gyermekek eljátsszák, elmondják, elbábozzák kedvelt meséiket, kitalált, saját történeteiket, vagy a már ismerteket másfajta cselekményszövés, befejezéssel is. A kiscsoporttól gyűjtött bábozó, dramatizáló kellékek állandóan kéznél levő játékszer-együttest alkotnak. A kelléktár kiegészítése, a helyszín berendezése, az egész játék kitalálása sokszor izgalmasabb, mint a megvalósítás. Napokig eltarthat a készülődés. Egy-egy eltalált szerepvállalással, szimbolikus tárggyal nagy lendületet adhatunk a mesejátéknak. A megjelenítő mozgás, a kreatív eszközkezelés, bátor pantomim mozgás, furcsa hangok, jelzésszerű nagy díszletek (a szoba megszokott tárgyai is lehetnek) motiválóak lehetnek ehhez a játékhoz.

A mese ürügyén szerepeket alakíthatnak a gyermekek: mozgások, tárgyak, jellemek, helyzetek, érzések, rögtönzött megjelenítésével. Ezt mi, felnőttek is megtapasztalhatjuk, amikor egy-egy alkalommal meseelőadást szervezünk a gyermekeknek, eldramatizáljuk kedves, ismert meséiket. Színészek, előadóművészek részvételével is rendezünk előadásokat. A nagyobbakkal színházba, bábszínházba megyünk, ahol másfajta módon is találkozhatnak a mesével, verssel, dallal.

Az óvoda házi könyvtára további lehetőségeket biztosít a különleges, igényes irodalmi művekkel való találkozásra.

8.2.2. Ének, zene, népi játék, tánc

„Az óvodában a környezet hangjainak megfigyelése, az ölbeli játékok, a népi gyermekdalok, az éneklés, az énekes játékok, a zenélés örömet okoznak a gyermeknek, egyben felkeltik zenei érdeklődését, formálják zenei ízlését, esztétikai fogékonyságát. Az élményt nyújtó ének-zenei tevékenységek során a gyermek felfedezi a dallam, a ritmus, a mozgás szépségét, a közös éneklés örömét. A népdalok éneklése, hallgatása a népi játékok, a hagyományok megismerését, továbbélését segítik.”

Óvodai zenei nevelésünk célja a zene iránti érdeklődés felkeltése, befogadására való képesség megalapozása. Fontosnak tartjuk óvodásaink zenei hallásának, ritmusérzékének, érzékelési készségének, harmonikus, szép mozgásának fejlesztését. A zenei anyanyelv megalapozása szoros kapcsolatban van a anyanyelv kifejező gyakorlásával. Az értékes zene fogékonnyá teszi a gyermeket a szép befogadására, formálja ízlését. A magyar zenei nevelés szilárd alapja a közös ének, és alapvető, hogy a megfelelő légkör biztosítsa az érzelmi motiváltságot.

Komplexitása abban áll, hogy fejleszti a gyermekek zenei emlékezetét, játékos zenei alkotókedvét, mozgáskultúráját. Serkenti a gyermekek képi és irodalmi alkotások iránti esztétikai kíváncsiságát. Az ének-zene és az ehhez kapcsolódó mozgás ugyanúgy az óvodai mindennapok része, mint a napi mesélés vagy séták, kirándulások.

Az ének, a zene, a népi játék, a néptánc, a néphagyomány, az ünnep meghatározó szerepet tölt be a nemzeti nevelésben, az élményalapú értékközvetítés eszközével, korosztályi sajátosságokra építve.

Elveink szerint, a zenei nevelésnek saját néphagyományunkból kell kiindulnia, mely tükröződik az énekes és táncos tevékenységekben is. A zenei elemeket a helyes, szép előadásmódból, utánzással gyakorolják a gyermekek. Az élő zene, az éneklés természetesen ösztönöz a tiszta, csengő hangképzésre, az egyenletességre, a mérőütés szívdobbanásonkénti lüktetésére, a tempó, a dinamika, a hangmagasság változásaira, a zenei hangsúlyok kiemelésére.

A zenei anyag többsége a naptári évhez, a természet jelenségeihez, az évszakok változásaihoz, az emberi élet fordulópontjaihoz, valamint különböző – állami, egyházi, jeles – ünnepekhez fűződik.

Óvodapedagógusaink hangszeres játéka, kóruséneklése, az alkalmanként megrendezésre kerülő zenei műsorok élményhatásuk miatt gazdag zenei nevelési programot biztosítanak óvodásainknak. Az ünnepi előkészületek hangulatához az énekek is hozzájárulnak. Egy esztétikusan előadott zenei szemelvényben a zene varázsának, humorának megérzése, az érzelem és ráhangolódás a fontos. Zenehallgatás a nap bármely szakaszában, elsősorban óvodapedagógusi énekléssel, hangszerjátékkal valósul meg. A zenehallgatási anyag megválasztásánál az óvodapedagógusok figyelembe veszik a nemzetiségi nevelés esetében a gyermekek hovatartozását is. Egyéb tevékenységekhez kötötten, hangulati aláfestésként gyakran hallgatunk értékes gépi zenét is. Pihenő időben altatódallamokat hallgatunk, dúdolunk. Az énekes népi játékok, az igényesen válogatott kortárs művészeti alkotások fontos eszközül szolgálnak a gyermekek zenei képességének, kreativitásának alakításában.

Hangszerkészítést is kezdeményezünk, amely összeköthető más tevékenységi területekkel. A természetes anyagokból készített ritmikai eszközök hangkülönbségeinek megszólaltatása újabb zenei tapasztalási lehetőség. Tudatosan megismertetjük a gyermekeket a természeti és tárgyi környezetünk hangjaival.

A csoportok folyamatosan bővítik zenei eszközkészletüket. (Pl. ritmushangszerek, kazetták, lemezek, szerepjáték eszközei, táncruhákat, egy-egy dalt előhívó képek, jelképek stb.) Lehetővé tesszük, hogy a szülők is megismerjék, milyen zenei anyagokat, dalokat alkalmazunk az ének - zenei neveléshez. Időnként olyan zenei programokat is szervezünk, ahol a szülők gondoskodnak az élményszerű zenehallgatásról. Az általuk megszólaltatott hangszerek egy életre szóló közös élményt jelenthetnek, csak úgy, mint az ünnepi alkalmainkhoz kapcsolódó táncházak is.

8.2.3. Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka

„A rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás, a kézi munka, mint az ábrázolás különböző fajtái, továbbá a műalkotásokkal, a népművészeti elemekkel, szokásokkal, hagyományokkal, nemzeti szimbólumokkal, az esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedés is fontos eszköze a gyermeki személyiség fejlesztésének. A gyermeki alkotás a belső képek gazdagítására épül. Törekedni kell a gyermeki alkotások közösségi rendezvényen való bemutatására és a tehetségek bátorítására.”

Tevékenységeink közé soroljuk a gyurmázást, agyagozást, rajzolást, festést, batikolást, vágást, ragasztást, varrást, barkácsolást, hajtogatást, fűzést, modellezést, építést, képalakítást, konstruálást, műalkotásokkal való ismerkedést.

Szándékunk szerint ezek a tevékenységek a gyermekeket egyéni fejlettségi szintjüknek megfelelően alakítják: képi-plasztikai kifejezőképességüket, az elemi képolvasási, komponáló, térbeli tájékozódó, és rendező képességüket, élmény- és fantáziavilágukat, önismeretüket, önbizalmukat, érzelmeiket, alkotóképességeiket.

Az építő, ábrázoló, alakító tevékenység segíti a gyermekek téri, formai és színképzeteinek gazdagodását, elősegíti a természet színeire, formáira való rácsodálkozással, a szépség iránti vonzódást. Megismertetjük a gyermekeket a különböző anyagokkal, az ábrázolás és konstruálás egyszerű munkafogásaival, technikai alapelemeivel, az eszközök használatával.

Műhelysarkot alakítunk ki a csoportszobákban, ahol a gyermekek számára megszokott, elérhető helyen mindig rendelkezésre áll mindenféle anyag és eszköz, amivel fantáziájuknak megfelelően dolgozhatnak, alkothatnak. Abban segítjük őket, hogy hogyan és miből, mivel lehet elképzeléseiket megvalósítani. Törekszünk a természetes anyagok használatára.

Időszakonként „Mini Magonc-tárlatot” rendezünk óvodásaink alkotásaiból az óvoda közösségi tereiben, a csoportban az elkészült alkotásokból kiállítást készítünk.

A fenntarthatóságra nevelés szellemében törekszünk a környezettudatos gondolkodás alakítására, kreatív, új megoldások keresésére, a természetes anyagok, termékek felhasználására, és az anyagok újra hasznosítására.

Feladataink az ábrázoló tevékenységekkel kapcsolatban:

- Úgy alakítjuk ki a gyermekekkel közösen a csoportszobát, hogy ott a különböző tevékenységeket kereső gyermekek nyugodtan, kényelmesen foglalatoskodjanak.
- Elegendő eszközt, időt, helyet biztosítunk a művészeti tevékenységek gyakorlásához, ezzel is ötletet adva a gyermeki fantáziának.
- Elősegítjük a gyermekek önálló elképzeléseinek megvalósítását.
- Lehetőséget adunk a gyermekeknek arra, hogy minél több élményt átélve valósíthassák meg elképzeléseiket.

8.3. A külső világ tevékeny megismerése

„A gyermek aktivitása és érdeklődése során tapasztalatokat szerez a szűkebb és tágabb természeti – emberi - tárgyi környezet formái, mennyiségi, téri viszonyairól. A valóság felfedezése során pozitív érzelmi viszonya alakul ki a természethez, az emberi alkotásokhoz, tanulja azok védelmét, az értékek megőrzését. A gyermek miközben felfedezi a környezetet, olyan tapasztalatok birtokába jut, amelyek a környezetben való, életkorának megfelelő biztos eligazodáshoz, tájékozódáshoz szükséges. Megismeri a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok, szokások, a családi és tárgyi kultúra értékeit, megtanulja ezek védelmét. A gyermek a környezet megismerése során matematikai tartalmú tapasztalatoknak, ismereteknek is a birtokába jut, és azokat tevékenységeiben alkalmazza. Felismeri a mennyiségi, alaki, nagyságbeli és téri viszonyokat. Alakul ítélőképessége, fejlődik tér-, sík-és mennyiségszemlélete.”

8.3.1 Természet, társadalom, ember

"A gyermek, miközben felfedezi környezetét, olyan tapasztalatok birtokába jut, amelyek a környezetben való, életkorának megfelelő biztos eligazodáshoz, tájékozódáshoz szükségesek. Megismeri a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok és néphagyományok, szokások, a közösséghez való tartozás élményét, a nemzeti, családi és a tárgyi kultúra értékeit, megtanulja ezek szeretetét, védelmét."

Programunk célja, segítséget nyújtani a gyermeknek, hogy a világot megismerje és megértse a maga egységében - közvetlen megfigyeléssel, tapasztalatszerzéssel.

Szeretnénk, ha a gyermekek olyan ismeretekkel és készségekkel rendelkeznének, amelyekkel a konkrét élethelyzetekben felmerülő problémákat meg tudják oldani. Ehhez öntevékeny, változatos cselekvési formákon, sok-sok saját tapasztalaton keresztül juttatjuk el őket.

Különböző természetes élethelyzeteken alapuló tapasztalatok tudatosításával, szabad próbálgatásaik sorozatán keresztül jutnak készségekhez.

Reményeink szerint környezeti nevelésünk kihat a gyermekek által a családok környezetszemléletére is, illetve eredményességünket befolyásolják a családok és egyéb közösségek környezeti attitűdjei. Megismerik a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok, népszokások, néphagyományok, a szokások, a közösséghez való tartozás élményét, a nemzeti, családi és a tárgyi kultúra emlékeit, értékeit, kulturális örökségünket, anyanyelvünket, megtanulja ezek szeretetét, védelmét

Ismerkedünk:

- a testünk és érzékszerveink működésével,
- az évszakokkal, az időjárás jellemzőivel és hatásaival a növény- és állatvilágra,
- a növény és állatvilággal,
- a gyalogos közlekedés szabályaival,
- a közlekedési eszközökkel,
- a család felépítésével és a családi szerepekkel,
- a foglalkozásokkal,
- az ünnepi szokásokkal és néphagyományokkal.

A komplex témák magukban foglalják a testápolástól a közlekedésig, a családtól a helyes viselkedésig mindazokat, ami a gyermekeknek támpontot nyújthatnak a környezetükben meglévő szabályok megismeréséhez és gyakorlásához. Törekszünk arra, hogy amit csak lehet, a helyszínen, a természetben, élőben figyeltessünk és tapasztaltassunk meg.

Feladataink a természeti neveléssel kapcsolatban:

- Erősítjük a gyermekekkel veleszületett spontán érdeklődést és kíváncsiságot, amelyet a világ jelenségei iránt tanúsítanak.
- Hangsúlyozzuk a szépség és a harmónia keresését.
- Törekszünk az élettelen és élő környezettel való együttélésre, a természet törvényeinek betartására, a lehető legkisebb mértékű károsításra.
- Foglalkozunk a környezeti gondokkal: energiatakarékosság, hulladékkezelés, pazarlás.
- Alkalmazzuk a megismerési folyamatban a gondolkodást, érzékelést, intuíciót.
- Olyan feltételeket teremtünk, amelyek lehetővé teszik minél több tapasztalat szerzését a természetben.
- Tudatosan törekszünk arra, hogy minél több élményt gyűjthessenek óvodásaink saját természeti és társadalmi környezetükből.
- Biztosítunk minden eszközt és lehetőséget a gyermekeknek a természetben való folyamatos tevékenységhez.
- A kirándulások, múzeumlátogatások előtt felkészülünk a terület természeti, ökológiai, környezet- és természetvédelmi vonatkozásairól, az Állatkert, a Vadas park környezeti nevelési programjáról, a múzeumok állandó kiállításainak környezeti nevelési vonatkozásairól.

- Biztosítjuk a természetsarkok, a virágos- és konyhakert (fűszernövény- és sziklakert, magaságyás) a kerti tó gondozásának feltételeit.

8.3.2 Zöld óvoda Programunk

Célunk nyitott, érdeklődő és felfedező kedvű gyerekeket nevelni. Ismerjék és szeressék a természetet, legyenek fogékonyak a körülöttük lévő élő, élettelen és épített környezetre, szerezzenek elemi ismereteket az ott végbemenő kölcsönhatásokról, az ökológiáról.

Elemi tudományos felfedezésekkel bővítjük ismereteiket. A megismerési folyamatokat a valós tevékenységek és élethelyzetből való kiindulások vezérik. A motiváltsággal teli ismeretszerzés a későbbi tudatos tanulás alapja lesz.

Építünk a gyerekek egyéni és családi élményeire, tapasztalataira és mi magunk is biztosítunk számukra olyan jellegű élményeket, amelyek lehetővé teszik a gyermekek számára a közeli és távolabbi környezetükben végbemenő folyamatok meglátását, illetve az azokban való tevékeny részvételt.

A gyermekek születésüktől kezdve ismerkednek a környezetükkel és az ismeretszerzés folyamata végül a környezetbarát életvitel megvalósulását eredményezheti. A környezetbarát életvitel kialakításával, a tudatosan környezetre- és természet-védelemre neveléssel kívánunk a gyerekek természetszemléletének formálásához hozzájárulni. Környezettudatos, természetszerető gyerekeket nevelünk, akik a fenntarthatóság alapelveit ismerik.

A Madárbarát Kert, a Zöld Óvoda Program és komplex tevékenységeink, programjaink, mind hozzájárulnak ezek sikeres megvalósításához.

Madárbarát kert: Óvodai programunk minden korosztálynak konkrét és felelősségteljes gondozói feladatokat biztosít. A gyermekek fokozatosan jutnak el a madarak látványának, hangjának megfigyelésétől, a bennük való gyönyörködésig, majd a felelősségteljes gondozási tevékenységekig. Felismerik, megnevezik az óvoda környezetében fészkelő madarakat, megismerik az aktuális év madarát. Bekapcsolódnak a téli madáretetésbe, részt vesznek az itatók kihelyezésében, folyamatos feltöltésében. A kihelyezett madárodúkat a Madártani Egyesület munkatársa gondozza, a tevékenységbe óvodásainkat is bevonja.

Zöld Óvoda programnaptár:

- Takarítási világnap /IX.23./
- Állatok Világnapja /X.4./
- Komposztálás Világnapja /X.10./
- Ne vásárolj semmit nap /XI. 29/
- Madarak karácsonya /XII./
- Medve nap /II.2./
- Újra papír napja /III.3./
- Víz Világnapja /III.22./

- Föld napja /IV.22./
- Madarak –Fák Világnapja /V.10/
- Környezetvédelmi Világnap /VI.5./

Az aktuális időpontokat, a tevékenységek körét a nevelési év munkaterve, valamint a csoportnapló tartalmazza.

A Zöld Óvoda szellemisége áthatja a csoportok és az óvoda mindennapi életét, a rendezvényeink tudatos szervezését. A szülők bevonásával valósulhatnak meg a kirándulások és az évente kétszeri kertrendezés. A kertgondozás valamennyi csoport kiegészítő tevékenysége.

A program eredményei:

- A gyermekek képessé válnak a jelenségek egyes részeinek észrevételére, globális szemlélésére.
- Felismerik és helyesen értelmezik az ok-okozati összefüggéseket, kutatják azokat.
- Alkalmassá válnak elemi következtetések levonására, egyszerű ítéletalkotásra.
- Meg tudnak különböztetni mennyiségi, formai és nagyságbeli viszonyokat.
- Felfigyelnek a környezet új jelenségeire, változásaira, bátran kérdeznek és cselekvően közreműködnek a megismerésben.
- Magatartásukban, cselekedeteikben jelzik a természeti és saját környezetük védelmét.
- Érdeklődők és bekapcsolódnak a közös természetvédelmi tevékenységekbe.
- Gyakorolják a döntéshozást egyszerű helyzetekben.
- Tapasztalatokra tesznek szert a környezetükben való, életkoruknak megfelelő biztonságos eligazodáshoz (személyi adataik, közlekedési ismeretek, közvetlen környezetük).
- Ismereteket szereznek szülőföldünkről, néphagyományainkról, kultúránk szokásairól, tárgyi értékeiről.
- A természeti, emberi, tárgyi környezet iránt pozitív érzelmi viszony alakul ki, megtapasztalják azok védelmét, az értékek megőrzését.
- Ismerkednek a nagyító használatával.
- Takarékoskodnak a papírral, vízzel, étellel.
- Szelektíven gyűjtik a papírt, a műanyagot a csoportokban.
- Bekapcsolódnak a természetsarok gondozásába.
- Megtapasztalják a komposztálás folyamatát.

8.3.3 Matematikai tartalmú tapasztalatok

A környezet megismerése során matematikai tartalmú tapasztalatok és ismeretek birtokába jutnak a gyermekek, melyeket tevékenységeikben alkalmazznak. A gyermek már az óvodába kerülés előtt felfigyel a dolgok mennyiségi és minőségi összetevőire. Érdeklődéssel fordul a matematikai információk felé. Fontosnak tartjuk, hogy a játékos tevékenységek közben kíváncsiságát, nyitottságát felkeltsük, folyamatosan megőrizzük.

Két életkori szintet jelölünk meg:

- 3-5 éves korig, célunk a gyermekek matematikai kíváncsiságának felkeltése, játékos ismerkedés a matematikai alapfogalmakkal.
- 5-7 éves korig, célunk a gondolkodási műveletek és részképességek intenzív fejlesztése.

A tevékenységek végzése, a folyamatos cselekedtetés rengeteg olyan szituációt hoz felszínre, ahol természetes környezetben folyhat a matematikai tapasztalatok szerzése. A környező valóság mennyiségi és térbeli viszonyai, formái természetes napi szituációkban megfigyelhetők. Tevékenykedés közben a megismerő képességek (érzékelés, észlelés, megfigyelés, emlékezés, tapasztalás, megértés, problémalátás, probléma-megoldás) fejlesztése szinte észrevétlenül megvalósítható.

Feladataink a matematikai neveléssel kapcsolatban:

- Olyan eszközöket és tevékenységeket biztosítunk, amelyek felkeltik a gyermekek érdeklődését.
- Lehetővé tesszük óvodásaink számára természetes élethelyzetekben matematikai tapasztalatok és ismeretek megszerzését.
- A matematikai képességek fejlesztését játékosan, játékba építetten valósítjuk meg.
- Részképesség gyengeség gyanúja esetén konzultálunk az óvoda fejlesztő-pedagógusával, útmutatásai szerint segítjük az egyéni fejlesztést.

8.4. Mindennapos mozgás

„A rendszeres egészségfejlesztő testmozgás, a gyermek egyéni fejlettségéhez igazodó mozgásos játékok és feladatok, a pszichomotoros képességek és készségek kialakításának, formálásának és fejlesztésének eszköze. Az óvodáskor a természetes hely-, helyzetváltoztató - és finommotoros mozgáskészségek tanulásának, valamint a mozgáskoordináció intenzív fejlődésének szakasza, melyeket sokszínű, változatos és örömteli érzelmi biztonságban zajló gyakorlási formákkal, játékokkal kell elősegíteni.”

Óvodai programunk kiemelt területe az egészséges életmódra nevelés, amelyben különös hangsúlyt kap a mozgás. A gyermekek egészséges testi fejlődését rendszeres, játékban gazdag, az egyéni képességeket messzemenően figyelembe vevő, kellő aktivitást és terhelést biztosító mindennapi mozgással, testneveléssel biztosítjuk.

Célunk a természetes mozgáskedv fenntartása, a mozgásigény kielégítése és a mozgás megszerettetése, a mozgástapasztalatok bővítése, a kondicionálás, a mozgásharmónia kialakítása.

A rendszeres, örömmel végzett, közösségekben történő testmozgás hozzájárul a gyermek optimális személyiségfejlődéséhez, továbbá az egészséges életvitel kialakulásához.

A mozgás és a szellemi fejlődés egymással szoros kapcsolatban, kölcsönhatásban állnak. Az óvodások számára az igazán érthető és feldolgozható információ, amit megtapasztalhatnak mozgás és tevékenység útján. A mindennapi testnevelés az aktív mozgásoktól a finommotoros manipulációig mindent magában foglal. Fejlesztésükre az egész óvodai nevelés bőséges lehetőséget kínál, nem csak egy szűk területen (testnevelés keretein belül), hanem az egész napi gyermeki tevékenységekbe szervesen illeszkedik.

Az egészséges életmódra nevelés, az értelmi nevelés és a szociális fejlődés terén különböző fejlesztési feladatok valósíthatók meg a mozgásprogram által:

- A szabadban végzett számtalan tevékenység (játék, kirándulás, séta stb.) fokozza a gyermekek edzettségét, teherbíró képességét, segíti fizikai fejlődésüket.
- A rendszeresen és nyugodt légkörben végzett mozgás a gyermek természetes igényévé válik és beépül szokásrendszerébe.
- A különböző mozgások felidézésével (egy-egy játék, gyakorlat vagy téri helyzet) fejlődik vizuális memóriája.
- A testrészei, a téri irányok és a különböző formák megismerésével gyarapodnak ismeretei.
- A hallott, látott és elvégzett cselekvések, tapasztalatok elősegítik a fogalomalakítást és a keresztcsatornák fejlődését is.
- Mozgás közben számtalan lehetőség nyílik mennyiségi és formai, vizuális és környezetismereti tapasztalatok szerzésére.
- A téri irányok és különböző formák bemozgásával fejlődik észlelésük (alakítás, formaállandóság).
- Saját testének, mozgásos képességeinek megismerésével fejlődik „én-tudata”, erősödik „szociális énje”.
- A közös mozgás öröme elősegítheti a társas kapcsolatok alakulását. A társakhoz való alkalmazkodás mozgás közben fejleszti önuralmát, toleranciáját, együttműködő képességét, akaratát. Alakíthatja az egészséges versenyszellemet.

A szabad mozgástevékenység lehetőségének biztosításával célunk, hogy minden egyes gyermeknek biztosítsuk azt a mozgáslehetőséget, amit szervezete és idegrendszere igényel. Óvodánk épületének különböző helyein lévő tornaszerekkel és eszközökkel bármikor mozoghatnak a gyermekek pedagógus felügyeletével, illetve az udvaron - szabadidős tevékenység közben.

Az óvodai élet minden napján biztosított aktív szabad játék mellett hangsúlyosan jelennek meg az irányított mozgásos tevékenységek, amelyek játékos környezetben és játékba ágyazottan fejlesztik az alapvető mozgáskészségeket és a kapcsolódó fogalmi rendszert.

Az egészségfejlesztő testmozgást az óvodai nevelés minden napján, az egyéni szükségleteket és képességeket figyelembe véve, minden gyermek számára biztosítjuk. Törekszünk a gyermekeket legjobban fejlesztő, kooperatív mozgásos játékok széles körű alkalmazására, a szabad levegő kihasználására.

A tevékenység alapvető szervezeti keretei: spontán, aktív szabad játékban megjelenő mozgásos tevékenység, irányított, mindennapos mozgásfejlesztés, szervezett mozgásos tevékenység.

Rendszeres nevelőmunkánk hatására minden csoportban kialakulnak a legkedvesebb mozgásos játékok, melyeket már a gyermekek maguk is kezdeményeznek, és meg is szerveznek. Ez megoldható a csoportszobában, a tornateremben, az előtérben, az udvaron - bárhol a játék hely- és eszközigényének megfelelően.

A mindennapos testnevelés szerves része a csoportok napirendjének, mely életkortól és terhelhetőségtől függően 10-20-25 percig terjedhet és középpontjában elsősorban mozgásos játékok, játékos mozgások állnak. *A mindennapos irányított testmozgás részét képezhetik a zenére, zenei ritmusra végzett mozgásos feladatok, amelyek jelentős mértékben segítik a mozgáskultúra játékos, táncos úton történő fejlesztését.*

A heti terv szerinti mozgás-testnevelést hetente órarend szerint 1-2 alkalommal szervezzük. A foglalkozások vezetésénél maximálisan lehetőséget biztosítunk, hogy a gyermekek egyéni tempójuknak megfelelően elegendő ismétlésszámmal játékos formában gyakorolhassanak. Különböző nehézségű, differenciált feladatok adásával segítjük elő, hogy minden gyermek megtalálja a képességének legmegfelelőbb mozgásos feladatot. Lényeges szempont a szervezésnél, hogy a gyermekek a lehető legkevesebb várakozási idővel, folyamatosan mozogjanak.

A csoportszobákban is vannak mozgásra inspiráló eszközök. (pl. mászó alagút, hinta, trambulín), melyeket a gyermekek igényüknek megfelelően, biztonságosan a csoport szokásainak megfelelően használhatnak.

Feladataink a testi neveléssel kapcsolatban:

- Változatos mozgásformák és eszközök biztosításával tesszük lehetővé a mindennapi örömteli mozgást.
- Biztosítjuk a gyermekek szabad mozgás gyakorlásának feltételeit: elegendő helyet, időt, teret, eszközöket.
- Lehetőséget adunk a gyermekeknek minden nap, minél hosszabb ideig a szabad levegőn való tartózkodásra.
- A megvalósítás során rugalmasan alkalmazkodunk a spontán szituációkhoz, egyéni mozgásfejlettséghez, terhelhetőséghez.

8.5. Munka jellegű tevékenységek

„A személyiségfejlesztés fontos eszköze a játékkal és cselekvő tapasztalással sok vonatkozásban azonosságot mutató munka és munka jellegű játékos tevékenységek.”

A munka jellegű tevékenységek óvodánkban számtalan tapasztalat forrását jelentik. Szemléletünk szerint a munka, a gyermek önként vállalt, örömmel végzett, játékos feladata, soha nincs kényszerítő, büntető ereje. Többnyire az óvodapedagógus irányításával zajlik.

Munkavégzése közben fejlődik a feladattudata, kitartása, precizitása, szervezőkészsége, önértékelése, céltudatossága, a munkavégzéshez szükséges attitűdjei, képességei, készségei. A közösségért végzett tevékenységek hozzájárulnak a társas kapcsolatok alakulásához, a saját és mások munkájának elismeréséhez, tiszteletben tartásához.

A mindennapok során sokféle lehetőséget biztosítunk arra, hogy életkoruknak megfelelően, amit csak lehet, önállóan végezzenek a gyermekek. Egyéni érdeklődésük és terhelhetőségük szerint folyamatosan bevonjuk őket a szervezési feladatokba. Kialakítjuk bennük a környezetük rendje iránti igényt, e területen a kezdeményező készségüket erősítjük. Megismertetjük velük az egyes munkafolyamatok részmozzanatait, elsajátíttatjuk a munkaeszközök biztonságos használatát.

Az óvodai munkatevékenységek egy része időről-időre szabályosan ismétlődik, tervezhető, másik része esetleges, alkalmoszerű. A tevékenység jellegétől függően ezeket a feladatokat a csoport gyermekei egyidejűleg, esetleg kisebb csoportokban végzik, vagy egyes gyermekek megbízászerűen vállalják. A munka folyamatát pozitív megerősítéssel ösztönözzük.

Munka jellegű tevékenységeink:

- önkiszolgálás (öltözködéshez, étkezéshez, testápoláshoz kapcsolódó feladatok),
- naposi feladatok,
- csoportszoba rendben tartása, alakítása (játékok elrakása, ágyazás),
- csoportszoba és környezetük dekorálása,
- gyümölcs-zöldségsaláta készítése,
- süteménykészítés,
- növények-kisállatok, természetsarok gondozása,
- kertrendezés, ültetés, öntözés, komposztálás,
- madáretetés, madáritatás,
- az óvodapedagógusok, felnőttek munkájának segítése.

Feladataink a munka jellegű tevékenységekkel kapcsolatban:

- Tudatos pedagógiai szervezés a napi tevékenységek során.
- A gyermekek testméreteinek megfelelő motiváló eszközöket biztosítunk.
- Folyamatosan bővítjük a szükséges munkaeszközöket.
- Az eszközöket a gyermekek számára elérhető közelségbe helyezzük el.
- Olyan alkalmakat szervezünk, amikor a gyermekek óvodán kívül is ismerkedhetnek munkahelyekkel, munkaeszközökkel.
- Törekszünk arra, hogy minden munkatevékenység örömet jelentsen a gyermekeknek, és minél nagyobb önállósággal végezhessek azokat.
- Segítjük a szülőket abban, hogy vegyék komolyan, tartsák tiszteletben gyermekük munkáját, megbízatásait, legyenek segítségére annak elvégzésében.

8.6. Tevékenységben megvalósuló tanulás

A gyermek tanulási képességeinek kibontakoztatása és fejlesztése a teljes óvodai életet átfogó, folyamatos és alapvető feladat. A gyermek adottságai, a családban és tágabb környezetében szerzett tapasztalatai, valamint az óvodai nevelés során biztosított tanulási formák meghatározzák a gyermek későbbi fejlődési lehetőségeit és alakuló motivációját. Az óvodapedagógus a tanulást biztosító feltételek megteremtése során épít a gyermekek előzetes élményeire, tapasztalataira, ismereteire.

Lényeges megállapítanunk, hogy a játék és a tanulás teljes mértékben összekapcsolódik óvodáskorban. A gyermek esetében a tevékenységi vágy ösztönöz a tapasztalatszerzésre, a cselekvésre és közben minden pillanatban újabb és újabb felfedezéseket tesz, azaz tanul.

Játék közben, játékosan szinte észrevétlenül tanul. A játékon belül a motoros, a szociális és a verbális tanulás összefonódik, komplex formában jelenik meg. Az óvodai tanulás azonban szélesebb értelmű annál, hogy csupán a játékkal való összefüggésein keresztül értelmezzük. A nevelési folyamat egésze, valamennyi pillanata alkalmas arra, hogy spontán vagy irányított módon tanuljon a gyermek. A tanulás része a nevelési folyamat egészének.

A több érzékszervet igénybe vevő tapasztalás és a sokoldalú cselekedtetés mindennél fontosabb a 3-7 évesek fejlődésének szempontjából.

Miután a gyermek a világot komplex módon érzékeli, észleli, éli meg, ezért a tanulás során is ebből kell kiindulni. Ez az oka annak, hogy komplex tevékenységek rendszerén keresztül kívánjuk eljuttatni a gyermekhez azt, ami számára a világból megismerhető, befogadható ismeretet, tapasztalatot jelent.

Azt szeretnénk elérni, hogy örömmel és önként vegyenek részt a gyermekek ebben a folyamatban, ne csupán külső motiváció készítse őket. Minden gyermek esetében képességeinek megfelelő, differenciált feladatokról van szó. A sikerélmények erősítik a gyermekek önbizalmát, és bátorságot adnak az újabb, nehezebb problémák megoldásához.

A tanulás a nevelés egészén belül, a napi élet bármely mozzanatában, cselekedtetések, beszélgetések, tapasztalatszerző séták, kirándulások stb. formájában egyaránt megoldható. Ez teljes egészében a csoportban dolgozó óvodapedagógusok kompetenciájába tartozó kérdés.

A tevékenységek felkínálásánál a szervezési keretek meghatározásában figyelembe vesszük az egyén és csoport életkori sajátosságait, a tevékenységek célját. A gyermekek motiváltságára alapozva előtérbe helyezzük a mikrocsoportos foglalkoztatási formát.

A tanulás lehetséges formái az óvodában:

- utánzáson alapuló modellkövetéses viselkedéstanulás, szokások alakítása,
- spontán játékos tapasztalatszerzés,
- játékos, cselekvéses tanulás,

- gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés,
- óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, felfedezés,
- gyakorlati problémamegoldás.

Az alkalmazott módszerek: általános és természettudományi megválasztása, az életkori sajátosságok és a tevékenységi formák figyelembevételével történik.

Feladataink a tanulással kapcsolatban:

- Tanulást támogató környezet biztosítása: gazdag, élményt nyújtó tevékenységek közötti választási lehetőség, színes, gazdag tárgyi környezet, változatos helyszínek (külső, belső, természetes és szimulált).
- A gyermek megismerési vágyának, kíváncsiságának, sokoldalú érdeklődésének kielégítése.
- A sokoldalú érzékszervi megtapasztaltatás, a külső helyszínen történő tevékenykedtetés.
- A párhuzamos tevékenységek felajánlása.
- Az értelmi képességek (érzékelés, észlelés, figyelem, emlékezet, képzelet, gondolkodás) fejlesztése.
- A gyermekek önállóságának, figyelmének, kitartásának, pontosságának, feladattudatának fejlesztése.
- A tanulás irányítása során, személyre szabott, pozitív értékelés.
- A modern infokommunikációs eszközök alkalomszerű használata.
- A szakmai továbbképzést nyújtó intézményekkel, oktatási hivatal honlapjával pedagógiai szakmai szolgáltatást nyújtó intézményekkel (POK) való együttműködés.

9. A fejlődés általános jellemzői az óvodáskor végére

„A gyermek belső érése, valamint a családi nevelési az óvodai nevelési folyamat eredményeként a kisgyermekek többsége az óvodáskor végére eléri az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettséget. A gyermek az óvodáskor végén belép a lassú átmenetnek abba az állapotába, amelyben majd az iskolában, az óvodából iskolássá szocializálódik. A rugalmas beiskolázás az életkor figyelembevétele mellett lehetőséget ad a fejlettség szerinti iskolakezdésre. Az iskolakezdéshez az alábbi feltételek megléte szükséges: testi, lelki és szociális érettség, amelyek egyaránt szükségesek az eredményes iskolai munkához.”

„A testileg egészségesen fejlődő gyermek 6 éves kora körül eljut az első alakváltozáshoz. Megváltoznak testarányai, megkezdődik a fogváltása. Teste arányosan fejlett, teherbíró. A lelkileg egészségesen fejlődő gyermek az óvodáskor végére nyitott érdeklődésével készen áll az iskolába való lépésre. A tanuláshoz szükséges képességei alkalmassá teszik az iskolai tanulás megkezdésére.”

„A szociálisan érett gyermek egyre több szabályhoz tud alkalmazkodni, késleltetni tudja szükségletei kielégítését, feladattudata kialakulóban van, és ez a feladat megértésében, feladattartásban, a feladatok egyre eredményesebb – szükség szerint kreatív – elvégzésében nyilvánul meg; kitartásának, munkatempójának, önállóságának, önfegyelmének alakulása biztosítja ezt a tevékenységet.”

Egészséges életmód:

- A gyermekek képesek mindennapi szükségleteik életkoruknak megfelelő szándékos irányítására, önálló kielégítésére.
- Igényükké válik a rendszeres testápolás: önállóan tisztálkodnak az eszközök célszerű használatával, a környezetük rendjére ügyelnek.
- Elsajátítják a kulturált étkezés szokásait, helyesen használják az evőeszközöket.
- Gondosan bánnak ruhájukkal, cipőjükkel, külsejükre igényesek.
- Környezetükben igyekeznek mindenütt rendet, tisztaságot tartani.

Játéktevékenység:

- A gyermekek építő- konstruáló játékában az átgondolt, elrendezett, meghatározott céllal végzett építés dominál.
- A szerepjáték, drámajáték során képessé válnak a játék megszervezésére, empátiával a társak érzelmeinek felfogására, elgondolásaik megértésére.
- Dominánssá válik a szerepjáték, mely közben gyakorolják szerzett ismereteiket, és újakat tanulnak.
- Igazodnak a szabályjátékok normáihoz: megtanulják indulataik fékezését, a siker és a kudarctűrést.
- Barkácsolásnál biztonsággal alkalmazzák az egyes technikákat és eszközöket.
- Kapcsolatteremtő és alkalmazkodó képességüknek köszönhetően jól együttműködnek társaikkal.

Társas, közösségi tevékenység:

- A gyermekek elfogadható módon nyilvánítják ki érzelmeiket és képesek elfogadni társaik eltérő gondolatait.
- Toleráns viselkedési formákat alkalmaznak életkoruknak megfelelően.
- Társaikkal és a felnőttekkel együttműködőek.
- Több helyes konfliktus-megoldási módot ismernek, használnak.
- Észreveszik, és segítséget nyújtanak/kérnek az arra rászorulóknak.
- Igénylik az önállóságot és egyre magabiztosabbak a feladatok végrehajtásában.
- Motiváltak és szívesen vesznek részt a közös tevékenységekben.

Munka jellegű tevékenység:

- A gyermekek kezdeményezők a munka jellegű tevékenységek vállalásában, alkalmanként vállalnak szervező, irányító szerepet is.
- Segítőkések, kompromisszumra képesek.
- Végzett munkájukban tapasztalható a felelősségérzet és kötelességérzet.
- Egyre kitartóbbak a vállalt munka jellegű tevékenységekben.

- A tevékenységekben használt eszközöket célszerűen és biztonsággal használják.

Anyanyelv:

- A gyermekek szívesen beszélnek, beszédük kifejező, érthető és összefüggő.
- Alkalmazzák a párbeszéd jellegzetes fordulatait: udvariassági kifejezések, figyelemfelhívás, köszönés stb.
- Többnyire türelmesen végig várják társaik, a felnőtt beszédét.
- Megértik mások beszédét.
- Képesek helyesen szerkesztett, egyszerű összetett mondatokban fogalmazni.
- Megfelelően használják a névmásokat, a névutókat, a jelen és múlt idejű igeidőket, képzőket, ragokat, névelőket.
- Az anyanyelvnek megfelelő hanglejtéssel, a beszédhelyzethez illeszkedően használják az állító és tagadó mondatokat, a felkiáltást, a felszólítást, az óhajtást.
- Tisztán ejtenek minden beszédhangot. (A fogváltással is összefüggő nagy egyéni eltérések lehetnek.)

Verselés, mesélés:

- A gyermekek szívesen hallgatnak verset, mesét, igényükké válik a mesehallgatás.
- A gyermekeknek vannak kedvenc versei, meséi.
- Kialakulnak a mesehallgatással kapcsolatos szokások.
- Tudnak meséket, történeteket kitalálni és mozgással megjeleníteni, kifejezni.
- A dramatizálás, bábozás során értelmezést segítő gesztusokat, jellemző utánzó mozgásokat használnak, kifejező mimikájuk, hanghordozásuk.
- Szókincsüknek megfelelően felfogják, megértik a vers, mese tartalmát, mondanivalóját.
- A szereplők viselkedésében és tetteiben érzékelik az alapvető erkölcsi kérdéseket.
- Óvják a könyveket, a képek alapján felidéznek legkedvesebb meséiket, verseiket.

Ének, zene, énekes játék, gyermektánc:

- A gyermekek képesek differenciálni és felismerni a zenei hangokat, a tárgyi- és természeti környezet hangjait.
- Sikeresen kapcsolják össze a dallamot, ritmust, mozgást.
- Szívesen énekelnek, zenélnek, igényük van a rendszeres zenehallgatásra.
- Örömmel vesznek részt - akár irányítás nélkül is - a közös éneklésben, dalos játékokban, szerepeket vállalnak.
- Az egyszerű játékos, táncos mozgásokat szépen megformálják (pl. dobantás, átbújás, párválasztás, forgás, köralakítás).

Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka:

- Kreatív önkifejezési formákat alkalmaznak.
- Többféle technikát használnak változatos témák megjelenítésére.
- Élményeik, elképzeléseik, képzeletük megjelenítésében többnyire biztonsággal használják a képi kifejezés változatos eszközeit.
- Egyre kitartóbbak az elképzeléseik megvalósításában.
- Szabadidős elfoglaltságként is igénylik a rajzolást, mintázást stb.
- Kialakul a kézdominancia (bal, jobb).
- Alkotásaikban téri viszonyok, a mozgás, részletek kifejezően tükröződnek.
- Szavakban és tetteikben megjelenik esztétikai érzékenységük, a szép iránti nyitottságuk, igényességük.
- Fogékonnyá válnak a műalkotások befogadására.

A külső világ tevékeny megismerése:

- A gyermekek képessé válnak a jelenségek egyes részeinek észrevételére, illetve globális szemlélésére.
- Felismerik, általában helyesen értelmezik az ok-okozati összefüggéseket, keresik azokat.
- Alkalmassá válnak elemi következtetések levonására, egyszerű ítéletalkotásra.
- Meg tudnak különböztetni mennyiségi, formai és nagyságbeli viszonyokat.
- Felfigyelnek a környezet jelenségeire, változásaira, bátran kérdeznek és cselekvően közreműködnek a megismerésben.
- Magatartásukban, cselekedeteikben tükröződik a természeti és saját környezetük szeretete, védelme, a pozitív érzelmi viszonyulás.
- Aktívak, érdeklődők a matematikai tartalmú játékokban.
- Képesek dönteni egyszerű helyzetekben.
- A környezetükben életkoruknak megfelelően biztonságosan eligazodnak.
- Ismeretekkel rendelkeznek szülőföldünkről, helyi hagyományainkról, néphagyományainkról, kultúránk szokásairól, tárgyi értékeiről.

Mozgás:

- Szívesen mozognak, igényükké válik a mindennapos mozgás.
- Vannak kedvenc mozgásos játékaik, melyek megszervezésében önállóak.
- A gyermekek egyre biztonságosabban tájékozódnak a térben, pontosabbá válik térészlelésük.
- Összerendezettebbé válik mozgásuk, kialakul testsémájuk, mozgásharmóniájuk.
- Egyéni képességeik (kondicionális és koordinációs képességek) lehetővé teszik a természetes és tanult mozgásformák magabiztos kivitelezését.
- A mozgásos tevékenységekben jól terhelhetők, kitartóak.

A sajátos nevelési igényű gyermekek esetében folyamatos, speciális szakemberek segítségével végzett pedagógiai munka mellett érhető csak el az iskolaérettséghez szükséges fejlettség.

10. A sajátos nevelési igényű gyermekek integrációja

Sajátos nevelési igényű gyermek: az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján mozgásszervi, érzékszervi (látási, hallási), értelmi vagy beszéd fogyatékos, több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, autizmus spektrum zavarral vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavarral) küzd.

Sajátos nevelési igényű gyermek az, aki a szakértői és rehabilitációs bizottság szakvéleménye alapján testi, érzékszervi, értelmi, beszéd fogyatékos vagy autista. Több fogyatékoság előfordulása esetén halmozottan fogyatékos. A megismerő funkciók vagy a viselkedésfejlődés tartós és rendellenességével küzd.

Intézményünkben az alapító okiratunk szerint: „A többi gyermekkel együtt nevelhető, szakértői bizottság szakértői véleménye alapján mozgásszervi, érzékszervi (látási, hallási) értelmi vagy beszéd fogyatékos, több fogyatékoság esetén halmozottan fogyatékos, autizmus spektrumzavarral vagy egyéb pszichés zavarral (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavarral) küzdő gyermekek nevelését” látjuk el.

„A fejlesztés céljait minden esetben a fejleszthetőséget megfogalmazó pedagógiai-gyógy-pedagógiai-orvosi-pszichológiai komplex vizsgálat diagnózisára, javaslataira kell építeni.

a) A mozgásszervi, érzékszervi (látási, hallási), értelmi vagy beszéd fogyatékoságból, több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékoságból, autizmus spektrum zavarból illetve egyéb pszichés fejlődési zavarból fakadó hiányzó vagy sérült funkciók kompenzálása vagy helyreállítása, a meglévő ép funkciók bevonásával,

b) Törekvés a különféle funkciók egyensúlyának kialakítására.

c) A szükséges speciális eszközök elfogadtatása és használatuk megtanítása.

d) Az egyéni sikereket segítő tulajdonságok, funkciók fejlesztése.

e) Az egyes területeken kimagasló képességeket mutató gyermek támogatása.”

A rehabilitációs, rehabilitációs tevékenységet meghatározó tényezők:

- A sajátos nevelési igény típusa, súlyossága.
- A sajátos nevelési igény kialakulásának, diagnosztizálásának és a speciális ellátás megkezdésének ideje.
- korai fejlesztésben és gondozásban részesült gyermek esetében a korai időszak fejlődésmenete.
- A gyermek: életkora, pszichés és egészségi állapota, rehabilitációs műtétei, képességei, kialakult készségei, kognitív funkciói, meglévő ismeretei, családi háttere.

Mindezek alapján a fejlesztés magába foglalja a vizuális, akusztikus, taktilis, mozgásos észlelés folyamatait, a motoros képességek, a beszéd- és nyelvi készségek és az értelmi képességek

fejlesztését. Az egyes sajátos nevelési igény típusok függvényében más-más terület kap nagyobb hangsúlyt.

Az együttnevelés megvalósításában érvényesül a habilitációs, rehabilitációs szemlélet és a sérülésspecifikus módszertani eljárások alkalmazása. A módszerek, módszerkombinációk megválasztásában a „sérülésspecifikusság” alkalmazkodást jelent a sajátos nevelési igény típusához, eltérő mértékéhez, az egyéni fejlődési sajátosságokhoz.

A gyermekek integrált nevelésében, fejlesztésében részt vevő, magas szintű pedagógiai, pszichológiai képességekkel (elfogadás, tolerancia, empátia, hitelesség) és az együttneveléshez szükséges kompetenciákkal rendelkező óvodapedagógus szükség esetén egyéni fejlesztési tervet készít, individuális módszereket, technikákat alkalmaz. A tevékenységek során a pedagógiai diagnózisban szereplő javaslatokat beépíti, a gyermek fejlődésének elemzése alapján – szükség esetén – eljárásait megváltoztatja, az adott szükséglethez igazodó módszereket megválasztja. Egy-egy nevelési helyzet, probléma megoldásához alternatívákat keres, alkalmazkodik az eltérő képességekhez, az eltérő viselkedésekhez, együttműködik a különböző szakemberekkel, a gyógypedagógus iránymutatásait, javaslatait beépíti a pedagógiai folyamatokba.

A gyermek fogyatékoságának, autizmus spektrum zavarának vagy egyéb pszichés fejlődési zavarának típusához igazodó szakképesítéssel rendelkező szakirányú végzettségű gyógypedagógus az együttműködés során:

- segíti a pedagógiai diagnózis értelmezését, figyelemmel kíséri a gyermek haladását,
- javaslatot tesz gyógypedagógia-specifikus módszerek, módszerkombinációk alkalmazására, az egyéni fejlesztési szükséglethez igazodó módszerváltásokra, a gyermek igényeihez igazodó környezet kialakítására,
- segítséget nyújt a szükséges speciális (segéd)eszközök kiválasztásában, tájékoztat a beszerzés lehetőségéről,
- együttműködik az óvodapedagógusokkal, figyelembe veszi a gyermekkel foglalkozó óvodapedagógus tapasztalatait, észrevételeit, javaslatait,
- segít a helyi feltételek és a gyermek egyéni szükségleteinek összehangolásában,
- kapcsolatot tart a szülővel a rehabilitáció sikerességét szolgáló ismeretek átadásával,
- részt vesz a befogadó közösség felkészítésében,
- részt vesz az óvodai és tevékenységek adaptációjában.

A sajátos nevelési igényű gyermek joga, hogy állapotának megfelelő pedagógiai, gyógypedagógiai ellátásban részesüljön. Az egyes fogyatékosági típusok függvényében más-más terület kap nagyobb hangsúlyt.

Alapelveink az integrálásban:

- inkluzív pedagógiai szemléletmód,
- esélyegyenlőség megteremtése,
- sajátos nevelési igényű gyermek fejleszthetőségében vetett bizalom,

- a gyermekek fejlődési üteméhez igazodó differenciált elvárások,
- a gyermekek állapotából fakadó, egyéni szükségleteik által meghatározott speciális módszer- és eszközrendszer alkalmazása.

A családi nevelésüket, közösségbe való beilleszkedésüket elősegítheti a többi gyermekkel való integrált nevelés. A sérült gyermek csoportban való elhelyezése nem lehet kárára a többi gyermek fejlődésének.

A sajátos nevelési igényű gyermek rehabilitációs, habilitációs célú fejlesztésének alapja a szakértői bizottság, szakértői véleménye. A fejlesztés céljait a fejleszthetőséget megfogalmazó gyógypedagógiai- orvosi-pszichológiai komplex vizsgálat diagnózisára, javaslataira építjük. A fejlesztés szervezeti kereteinek megválasztását, az alkalmazott speciális módszereket és eszközöket minden esetben a gyermek állapotából fakadó egyéni szükségletek határozzák meg. Az integrált gyermekek egyéni vagy csoportos fejlesztése elsősorban gyógypedagógiai kompetencia. Óvodai nevelésüket team munkában valósítjuk meg: a család, az óvodapedagógusok, a fejlesztőpedagógus, a logopédus, az utazó gyógypedagógus, a gyógypedagógus, a szakorvos szoros együttműködésével.

A sajátos nevelési igényű gyermek számára biztosított speciális feltételek:

- Sérülés specifikus módszerek, terápiák, technikák szakszerű megválasztása és alkalmazása.
- Egyéni szükségletekhez igazodó környezet, speciális bútorok biztosítása.
- Egyéni szükségletekhez igazodó speciális segédeszközök használata.
- Rugalmas szervezeti keretek kialakítása a sajátos nevelési igényű gyermekek egyéni foglalkoztatásának megvalósulásához.
- A sérült gyermek egyéni fejlődési üteméhez igazodó elvárások.
- A pedagógus érzelmi azonosulása az integrációval, megfelelő szakmai felkészültség.
- Elfogadó, támogató gyermekközösség kialakítása.

Az integráció eredményességét befolyásoló tényezők:

- a fogyatékoság típusa, foka,
- a fogyatékoság kialakulásának ideje,
- a speciális ellátás megkezdésének ideje,
- a gyermek életkora, pszichés állapota,
- a gyermek képességei, készségei,
- a gyermek fizikai terhelhetősége,
- a gyermek családi háttere.

A speciális nevelési igényű gyermek szocializációja nehezített. A lelki sérülések következtében gyakran magatartászavaros, viselkedészavaros. Sok nehézséggel kell megküzdenie: a másságának megélése, a halmozódó kudarcok, a túlzott elvárások, a társadalmi elutasítás, a család negatív attitűdje mind-mind negatívan alakítják az énképet, torzítják a személyiséget.

Feladataink az integrációban:

- A fogyatékbsságból eredő sérült funkciók kompenzálása, helyreállítása a meglévő ép funkciók bevonásával.
- Sérülés specifikus módszerek, technikák szakszerű megválasztása, alkalmazása.
- A speciális segédeszközök használatának a megtanítása.
- Fejlesztési javaslat kérése a szakszolgálattól.
- Egyéni fejlesztési terv készítése a gyógypedagógus iránymutatásaival.
- A befogadó gyermek - és szülői közösség érzelmi felkészítése.
- Elfogadó, támogató, empatikus csoportléggör kialakítása.
- A sérült gyermek önállóságának fokozása.
- Az egészséges énkép, önbizalom kialakítása.
- A közös tevékenységekbe való részvétel motiválása.

10.1. Sérülés specifikus fejlesztés az óvodánkban

10.1.1. A mozgásszervi fogyatékos (mozgáskorlátozott) gyermek

A mozgásszervi fogyatékos (mozgáskorlátozott) gyermeknél a mozgás szervrendszer veleszületett vagy szerzett károsodása és/vagy funkciózavara miatt jelentős és maradandó mozgásos akadályozottság áll fenn, melynek következtében megváltozik a mozgásos tapasztalatszerzés és a szocializáció.

A különleges gondozási igényt meghatározza a károsodás keletkezésének ideje, formája, mértéke és területe.

Kiemelt feladatunk:

- A gyermek állapotához igazodó megfelelő mozgás- és élettér biztosítása (akadálymentes környezetet, sajátos technikai eszközök).
- A mozgásos akadályozottságból eredő hátrányok csökkentése, megszüntetése.
- Speciális, egyénre szabott eszközök használatának kipróbálása, megtanítása.
- A tágabb és szűkebb környezet minél sokrétűbb megismertetése.
- Sokoldalú tapasztalatszerzés biztosítása, a cselekvéses ismeretszerzés lehetőségének megteremtése.
- Kognitív funkciók, különböző észlelési területek - a figyelem, emlékezet, téri tájékozódás fejlesztése.
- A megtanult mozgás alkalmazására nevelés.

10.1.2. Látássérült gyermek

A látássérülés a szem, a látóideg vagy az agykérgi látóközpont sérülése következtében kialakult állapot, mely megváltoztatja a tanuló megismerő tevékenységét, alkalmazkodó képességét, személyiségét. A látássérült gyermek a nevelés, oktatás szempontjából lehet vak, alig látó vagy gyengén látó. A különleges gondozási igényt meghatározza a látásélesség, a látássérülés kóroki tényezője, a látássérülés bekövetkeztének időpontja, és a látássérüléshez esetleg csatlakozó egyéb fogyatékosság, rendellenesség.

Kiemelt feladatunk:

- A látási kontroll hiányosságainak korrigálása.
- A közös játékba integrálás elősegítése tág lehetőséget ad az ép érzékszervek aktivizálásával a hallás, tapintás, szaglás, íz-érzékelés, mozgás-ritmus, tájékozódási képesség intenzív fejlesztésére.
- A közösséghez való alkalmazkodás támogatása, a közösség előtti szereplés gyakorlása.
- Az önkiszolgálás megtanítása, a tárgyak és helyük megismertetése, a rendszeret.

- A támpontokat adó, tapintható jelekhez kötött téri tájékozódás segítése.
- A higiénés szokások alakítása, különösen a szem és a kéz tisztán tartása.

10.1.3. A hallássérült gyermek

A hallássérült gyermek a sérülés foka szerint siket vagy nagyothalló. A beszéd hallás útján történő megértésére nem, vagy csak részben képesek. A hallás károsodása miatt a beszéd és nyelvi kompetencia sérül vagy teljesen elmarad. Korlátozott a nyelvi alapokon való fogalmi gondolkodás kialakulása.

Kiemelt feladatunk:

- A kommunikációs igény, beszédkedv megindítása.
- Hang-megnyilvánulási kísérletek bátorítása.
- Beszéderthetőség kialakítására való törekvés.
- Beszéderthetőség fejlesztése.
- Szókincsbővítés.
- Szájról olvasási készség fejlesztése.
- Alapfokú jelnyelvismeret elsajátítása.

Az anyanyelvi-kommunikációs fejlesztés az óvoda egész napi tevékenységében megjelenik.

10.1.4. Az enyhe és középsúlyosan értelmi fogyatékos gyermek

Az enyhén értelmi fogyatékos gyermekek az idegrendszer biológiai és/vagy genetikai okra visszavezethető gyengébb funkcióképessége, illetve a kedvezőtlen környezeti hatások folytán tartós, átfogó akadályozottságot, tanulási nehézségeket, tanulási képességzavart mutatnak.

A középsúlyosan értelmi fogyatékos gyermek igen eltérő egyéni adottságokkal bírnak, fejlesztésük során egyénenként is eltérő nevelési igények és szükségletek jelentkeznek. A fejlesztés szokásos útjait, módszereit jelentősen módosítja a kommunikáció és a beszéd fejlődésének sajátos útja, a megismerő funkciók késleltetettsége, a lassúbb tanulási tempó, a figyelem ingadozása, az alacsonyabb fokú terhelhetőség. Mindezek konkrétan megfigyelhető és mérhető fejlődésbeli elmaradást okoznak ép kortársaikhoz viszonyítva.

Kiemelt feladatunk:

- A téri tájékozódás, a finommotorika, a figyelemkoncentráció, a bonyolultabb gondolkodási folyamatok, a kommunikáció elősegítése. A képességek korrekciója és fejlesztése egyéni és kiscsoportos formában,
- A spontán tanulást, társakkal való együttműködést, kommunikáció fejlődését célzó élmények, tapasztalatok és minták megteremtése.
- Szociális és társadalmi integráció megvalósítása, a személyiség harmonikus fejlődésének biztosítása, a szocializációs képességek célzott fejlesztése.

10.1.5. Az autizmus spektrum zavarral küzdő gyermek

Az autizmus spektrum zavarok meghatározó jellegzetessége a társas viselkedést, a kölcsönösséget igénylő kommunikációt és a rugalmas viselkedésszervezést megalapozó kognitív készségek minőségi károsodása, amely jellegzetes viselkedési tünetekben nyilvánul meg. A fejlődési zavar minden értelmi szinten előfordul, átlagos, vagy átlag feletti intelligencia esetében is jelentősen befolyásolja, áthatja a gyermeki fejlődést, megváltoztatja a megismerés folyamatát és a társas viselkedés fejlődését, ezért a sérülés - specifikus fejlesztésre minden érintett gyermeknek joga és szüksége van.

Kiemelt feladataink:

- Viselkedésproblémák, viselkedés- és gondolkodási készségek terápiaja.
- A szociális, kommunikációs és gondolkodási készségek hiányának speciális módszerekkel történő kompenzálása és a meglévő készségek fejlesztése.
- Strukturált környezet biztosítása az időbeli és térbeli tájékozódás segítéséhez, vizuális információhordozók és augmentatív kommunikációt segítő eszközrendszer kialakítása.
- Speciális, egyéni motivációs és jutalmazási rendszer kialakítása.

10.1.6. Beszédfigyatékos gyermek: nyelvfejlődési és beszédzavarok

Beszédfigyatékos gyermek esetén a receptív vagy expresszív beszéd/nyelvi képességrendszer szerveződésének fejlődési eredetű vagy szerzett zavara miatt az anyanyelv elsajátítás folyamata akadályozott, a gyermek életkorától eltérő. A beszédfigyatékos gyermek szenzoros, motoros vagy szenzomotoros problémája, illetve a beszédproblémákhoz társuló megismerési nehézségek és viselkedés zavarok miatt eltérően fejlődik.

Kiemelt feladataink:

- Aktív nyelvhasználatot, kommunikációt segítő speciális terápiaik.
- A mozgás és észlelési funkciók, illetve a vizuomotoros koordinációs készség javítása.
- Az érzelmi élet fejlesztése.
- Társas kapcsolatok alakulásának és a személyiség fejlődésének támogatása cselekvésbe ágyazott játékos módszerekkel.

10.1.7. A fejlődés egyéb pszichés zavarával (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozás zavarral) küzdő gyermek

A sajátos nevelési igényű gyerekek e csoportját a különböző súlyosságú és komplexitású – az ismeretelsajátítást, a tanulást, az önirányítás képességeinek fejlődését nehezítő – részképesség-zavarok, vagy azok halmozott előfordulása jellemzi. Az érintett gyermekek az átlagnál nehezebben viselik el a várakozás és a kivárás okozta feszültségeket, a váratlan zajokat. Aktivációs szintjük erősebben ingadozik, nyugtalanabbak. Fokozottabban igénylik a

tevékenységet meghatározó állandó kereteket, szabályokat, valamint a pozitív visszajelzést, a sikeres teljesítmények megerősítését, a dicséretet. A kognitív, az emocionális-szociális képességek eltérő fejlődése a sikeres beilleszkedést, az iskolába lépésre való felkészülési folyamatot késleltetheti.

Kiemelt feladataink:

- A részképesség-zavarok egyéni fejlesztési terv szerinti korrekciója és kompenzálása.
- A teljesítménykudarckokra épülő másodlagos zavarok és inadaptív viselkedések kialakulásának megelőzése.
- Szakmai teamben zajló fejlesztés a szülő aktív bevonásával.

11. A beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek integrációja

„A köznevelés kiemelt feladata az iskolát megelőző kisgyermekkorai fejlesztés, továbbá a sajátos nevelési igényű és a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek, tanulók speciális igényeinek figyelembevétele, egyéni képességeikhez igazodó, legeredményesebb fejlődésük elősegítése, a minél teljesebb társadalmi beilleszkedés lehetőségeinek megteremtése.”

A magatartási nehézséggel küzdő gyermek megnyilvánulási területei specifikusak, gyermekenként más-más magatartástünetekkel társulnak: szorongás, indulatkitörések, agresszió, kényszermozgások, fóbiák, túl mozgékonyság, szótlanság, szomatikus tünetek. Az átlagnál nehezebben viselik el a várakozás és a kivárás okozta feszültségeket, a váratlan zajokat. A tünetek látszólag nem zavarják a gyermeket, nem szenvednek tőle, a környezet az, amely ezekre a viselkedésváltozásokra felfigyel. A gyermek körül kialakul egy háló, amely fogva tartja és elmélyíti a gyermek problémáit, sok esetben megkeserítve egy-egy csoport mindennapjait.

A beilleszkedési zavar a szociális képességek alulfejlettségére vagy kommunikációs problémájára vezethető vissza, csoportos, közösségi helyzetben fellépő zavar, nehézség, amelyek miatt a csoportnormáknak való megfelelési törekvések is kudarcba fulladhatnak.

Fejlesztési feladataink:

- Feszültségcsökkentő, szorongásoldó tevékenységek szervezése.
- Indulatkezelési technikák megtanítása.
- Kognitív, az emocionális-szociális képességek fejlesztése.
- Személyre szóló egyéni bánásmód megtalálása.
- Tevékenységeket meghatározó állandó keretek, szabályok biztosítása.
- A családok támogatása nevelési tanácsokkal.
- Drámajátékok, önismereti játékok beépítése a mindennapokba.
- Következetes, példamutató pedagógiai ráhatás.

Tanulási zavarról abban az esetben beszélünk, ha az ép értelemmel és ép érzékszervvel rendelkező gyermek az intelligencia szint alapján elvárhatónál lényegesen alacsonyabb tanulási teljesítményt mutat, nem felel meg az adott szinten megszabott minimális követelményeknek.

A motoros és kognitív funkciók területén megmutatkozó deficitet nevezzük részképesség zavarnak. A kognitív funkciók zavarai: a percepció zavarai, figyelemzavar, emlékezeti problémák, gondolkodás zavarai, beszéd sajátosságának zavarai. A motorikum zavarai: izomtónus zavarai, nagymozgások zavarai, finommotorika zavarai, cselekvésirányítás zavarai.

Ezen problémák kognitív és tanulási terápiával, mozgásterápiával jól befolyásolhatók. Óvodánkban a speciális nevelést fejlesztőpedagógus végzi. Alkalmazott terápia: GMP, szenzomotoros integráció, komplex képességfejlesztő terápia, Sindelar-féle kognitív fejlesztés.

12. Tehetséggondozás az óvodánkban

A tehetségigéret megmutatkozhat mozgásban, szociális képességekben, művészeti adottságokban vagy átlagon felüli intellektusban. Minden esetben szükség van támogatásra, ösztönzésre, mely a további fejlődést elősegíti.

A tehetségigéret jelei lehetnek:

- érzelmi és/vagy értelmi intelligenciája átlagon felüli,
- kreativitása, képzelete és fantáziája kiemelkedő,
- problémamegoldó gondolkodása egyedi, önálló és produktív,
- szokatlan gondolatok foglalkoztatják (halál, földön kívüli élet),
- az összefüggéseket már nagyon hamar felismeri,
- humorérzéke különlegesen fejlett,
- széles az érdeklődési köre,
- nagyon kíváncsi, tanulékony.

Feladataink a tehetséggondozásban:

- A tehetségigéretes gyermekek feltérképezése, kiemelkedő képességek felismerése.
- Olyan tevékenységek szervezése, melyekben a gyermek ezen képességei tovább fejlődhetnek.
- Speciális adottságok differenciált fejlesztése.
- A kíváncsiság, cselekvési vágy kielégítése.
- Az önmegvalósítási törekvéseinek támogatása.
- A tehetségnek megfelelő óvodán kívüli szabadidős lehetőségek ajánlása a szülőknek.

A tehetséggondozás egyik formája, mely nem csoporton belül szerveződik, hogy óvodánkban a következő szeptembertől tanköteles nagycsoportosok számára Műhelyeket működtetünk, tavasszal foglalkozás-sorozatot állítunk össze számukra. A néhány, munkatervben meghatározott Műhely területet 4 – 4 óvodapedagógus tervezi, gondozza. A tevékenységekben

kísérletezések, megfigyelések, helyszíni foglalkozások, különleges anyagokkal való munkálkodások, izgalmas játékok szerepelnek.

A gyermekek elmélyülhetnek az adott tevékenységek terén, nyitottságuk, fogékonyságuk nyilvánvalóvá válhat, közben gyarapodhatnak ismereteik, tapasztalataik, más pedagógusokkal, gyermekekkel együttműködve a szocializációs folyamat, a kooperáció, kommunikáció egy újabb színtere nyílnak meg előttük, tehetségük csírája megmutatkozhat, melyet a továbbiakban a pedagógusok fokozott figyelemmel kísérnek.

13. A szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenységek

13.1. Gyermekvédelem, esélyegyenlőség

A 1997. évi XXXI. Törvény értelmében a gyermekek védelme az intézmény minden dolgozójának kötelessége.

Az óvodapedagógusok feladata, hogy maximálisan biztosítsák a gyermekek alapvető szükségletét, az érzelmi biztonságot. Nevelőmunkánkban mindig figyelembe vesszük a gyermekek egyéni képességét, tehetségét, fejlődési ütemét, szociokulturális hátterét. Segítjük a gyermekeket a tehetségük kibontakoztatásában, valamint hátrányos helyzetéből való felzárkóztatásában.

Gyermekvédelmi munkánk célja:

- A gyermekek alapvető szükségleteinek kielégítése.
- Gyermeki és emberi jogok érvényesítése.
- Esélyegyenlőség biztosítása az eltérő szociális és kulturális környezetből érkező gyermekek számára.
- Hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek segítése, fejlesztése.
- A magatartászavaros gyermekek beilleszkedésének segítése az óvodai közösségbe.
- A kommunikációs zavarokkal, beszédzavarokkal küzdő gyermekek beszédállapotának javítása.
- A sajátos nevelési igényű gyermekek fejlesztése szakemberek bevonásával, segítségével, a lehetőségekhez képest integrált formában, az optimális fejlődési szint elérése érdekében.
- Kölcsönös bizalom és együttműködés kialakítása a szülőkkel.
- A másság elfogadásának segítése a gyerekek, az óvoda dolgozói, és a szülők körében.
- A segítő hálózattal való hatékony együttműködés.

Kompetenciánk a problémák feltárása, továbbítása szakemberek, intézmények felé, pedagógiai tanácsadás, megbeszélés, meggyőzés.

Gyermekvédelmi feladataink:

Megelőzés:

- Rendszeres kapcsolattartás a gyermekek szüleivel, együttműködés a gyermekek fejlesztésében.
- A rászoruló gyermekek fejlesztése érdekében kapcsolatfelvétel a fejlesztésben segítő szakemberekkel, a fejlődés folyamatos nyomon követése, rendszeres konzultáció.
- Biztonságos, egészséges fejlődést biztosító környezet megteremtése.
- Gyermei és szülői jogok megismertetése és érvényesítése az óvodában.
- Együttműködés a gyermekvédelmi társszervekkel: Családsegítő Központ, Gyermekvédelmi Szolgálat, Gyermekjóléti Szolgálat, Gyámügyi Iroda stb.
- Egészségügyi szűrővizsgálatok biztosítása (védőnő, gyermekorvos, szakorvosok).
- A HH/HHH gyerekek rendszeres óvodáztatásának segítése, egyéni fejlesztésük.
- A fejlődésben, viselkedésben eltérő, sajátos pedagógiai és pszichológiai igényű gyermekek megfelelő szakemberhez irányítása, hatékony együttműködés az érintett szakemberekkel.

Feltárás:

- A hátrányos helyzet, és a veszélyeztetettség tüneteinek, jellemzőinek felismerése.
- A problémák feljegyzése, dokumentálása a csoportnaplóban.

Problémamegoldás:

- A gyerekek helyzetének lehetőség szerinti javítása.
- Az induló hátrányok csökkentése.
- A felzárkóztatás megszervezése, esélyegyenlőség biztosítása.
- Együttműködés konkrét esetekben a segítő társszervezetekkel.
- Segítő szakemberek munkájának igénybevétele a problémák típusának megfelelően (szakszolgálatok szakemberei, logopédus, fejlesztő pedagógus, mentálhigiénés szakember).
- Szülők segítése nevelési tanácsokkal, a szülői szerep eredményesebb betöltéséhez.

Óvodán belüli tevékenységek, melyekkel a feladatok megvalósíthatók:

- Családlátogatás lehetősége, nevelési segítség, tanácsadás.
- A kapcsolattartás változatos formái: nyílt napok, fogadó órák igény szerint, közös óvodai, és óvodán kívüli programok szervezése a szülőkkel.
- Szemléletformáló előadások szervezése a gyermekek nevelésének segítése céljából.
- Szülő-gyermek délutánok szervezése.
- A HH/HHH gyermekek esélyegyenlőségének biztosítása a törvényes előírásokat követve, egyéni fejlesztéssel és azok dokumentálásával.

Az éves gyermekvédelmi tervet az óvoda gyermekvédelmi koordinátora és az óvodavezetője készíti el. Szükség esetén fogadó órákat hirdetnek meg, a felmerülő problémákat szakemberekkel esetmegbeszélő alkalmakon terjesztik elő. Együttműködnek az óvodai szociális segítő tevékenységben.

A szociálisan hátrányos helyzet kialakulását különböző károsan ható tényezők okozzák:

- a család mikrokörnyezete,
- az alacsony egy főre jutó jövedelem,
- munkanélküliség.
- szociokulturális környezet,
- a szülők alacsony iskolázottsága,
- a gyermek környezetében élők kifogásolható erkölcsi magatartása,
- helytelen nevelési módszerek.

Az eltérő szociális helyzetből adódó hátrányok enyhítése közös feladata a családnak, az óvodának, és a társadalomnak.

Alapelvünk az esélyegyenlőség abban rejlik, hogy minden gyermek megkapja azt, ami a fejlődéséhez szükséges.

Célunk a szociális hátrányokkal küzdő gyermekek feltérképezése, problémáik megismerése, a problémák megoldására megoldási javaslatok nyújtása.

Gyermekevédelmi munkánk kiemelt feladata a gyermekek esetleges veszélyeztetett helyzetének felismerése, a veszélyeztetettségre utaló körülmények, okok azonnali jelzése.

Feladataink:

- A hátrányos helyzet okainak felderítése, családi körülmények és szociális helyzet megismerése.
- Olyan biztonságot adó környezet megteremtése, melyben a gyermek őszintén mer beszélni a problémáiról.
- Olyan pedagógusi attitűd felvállalása, mely azt üzeni a gyermekeknek, hogy a problémájukban segítjük őket, minden tőlünk telhetőt megteszünk értük.
- A szülőkkel konstruktív, bizalomra épülő kapcsolat kialakítása.
- Tájékoztatás nyújtása a szociális juttatások lehetőségéről.
- Egyéni szükségletek figyelembevétele, azokhoz alkalmazkodás.
- A napi nevelőmunka során a gyermekek szociális érzékenységének, empátiájának, toleranciájának alakításával az esélyegyenlőség, az együtt élni tudás alapjainak megteremtése.
- A szociálisan hátrányos helyzetű családok folyamatos figyelemmel kísérése, a változások dokumentálása.
- Kapcsolattartás a segítő szervezetekkel és hatóságokkal, szükség esetén kapcsolatfelvétel kezdeményezése.

13.2. Szociális hátrányok enyhítése

Az eltérő szociális helyzetből adódó hátrányok enyhítése közös feladata a családnak, az óvodának, és a társadalomnak.

A szociálisan hátrányos helyzet kialakulását különböző károsan ható tényezők okozhatják:

- a család mikrokörnyezete, családi viszonyok,
- az alacsony egy főre jutó jövedelem, anyagi tényezők,
- munkanélküliség,
- szociokulturális környezet negatív hatásai,
- a szülők alacsony iskolázottsága,
- a gyermek környezetében élők kifogásolható erkölcsi magatartása,
- helytelen nevelési módszerek, nevelési problémák megoldatlansága.

Alapelvünk az esélyegyenlőség abban rejlik, hogy minden gyermek megkapja azt, ami a fejlődéséhez szükséges.

Célunk a szociális hátrányokkal küzdő gyermekek feltérképezése, problémáik megismerése, a problémák megoldására megoldási javaslatok, lehetőségek keresése.

Feladataink:

- A hátrányos helyzet okainak felderítése, családi körülmények és szociális helyzet megismerése.
- Biztonságot adó környezet megteremtése, melyben a gyermek őszintén mer beszélni a problémáiról.
- Olyan pedagógusi attitűd felvállalása, mely azt üzeni a gyermekeknek és felnőtteknek, hogy a problémájuk megoldásában igyekszünk minden tőlünk telhetőt megtenni.
- A szülőkkel konstruktív, bizalomra épülő kapcsolat kialakítása.
- Tájékoztatás nyújtása a szociális juttatások lehetőségéről.
- Egyéni szükségletek figyelembevétele, azokhoz való alkalmazkodás.
- A napi nevelőmunka során a gyermekek szociális érzékenységének, empátiájának, toleranciájának alakításával az esélyegyenlőség, az együtt élni tudás alapjainak megteremtése.
- A szociálisan hátrányos helyzetű családok folyamatos figyelemmel kísérése.
- Kapcsolattartás a segítő szervezetekkel és hatóságokkal, szükség esetén kapcsolatfelvétel kezdeményezése, közvetítés a segítő szervezetek és a szülők között.

13.3. Halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek integrált óvodai nevelése

Szervezési feladataink a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek esetében:

- A halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek óvodai beíratásának támogatása.
- Integrációt elősegítő csoportalakítás: arányos elosztás.
- Az igazolatlan hiányzások minimalizálása.

Pedagógiai munka kiemelt területei:

- az óvodába lépéskor komplex állapotfelmérés (részletes anamnézis),
- kommunikációs nevelés,
- érzelmi nevelés, szocializáció,
- egészséges életmódra nevelés,
- társadalmi érzékenység tudatos fejlesztése.

Pedagógiai munka kiemelt feladatai:

- Korszerű óvodapedagógiai módszerek alkalmazása.
- Együttműködések kialakítása az óvodán kívüli szervezetekkel.
- Óvoda-iskola átmenet támogatása: iskolaérettség elérését támogató munka, iskolaválasztás segítése, érintett iskolákkal közös óvoda-iskola átmenetet segítő program kidolgozása, utánkövetés.

14. Óvodánk hagyományai, ünnepeink

Az óvodai ünnepek jelentős alkalmak óvodánk életében. Tartalmasabbá és színesebbé teszik gyermekeink számára a hétköznapiakat. Bevezetik óvodásainkat a néphagyományok világába. Lehetőséget adnak nyitni a tágabb környezetünk felé, erősítik az óvodánk kapcsolatait.

Meghatározó szerepük van az érzelmi nevelésben és a szocializációban. Az ünnepekre való aktív készülődés, a ráhangolódás megelőzi a jeles napokat, melyek kreatív ötletek megvalósítására, változatos tevékenységekre motiválnak. A verses- dalos-dramatikus, mesés műsorok felkeltik a gyermekek szereplési vágyát, teret adnak az önmegvalósítási törekvéseknek. Az ünnepek örömteli hangulatai maradandó élményekké válnak, erősítik a csoportokban az összetartozást, a közösségi érzést, segítik a társas kapcsolatok alakítását.

Ünnepeink fényét emelik az esztétikusan feldíszített óvoda, az ízlésesen terített asztal, az ünneplő ruha, a „Magoncos-póló”, a hangulatos zenei aláfestés, apró meglepetések, a gyermekek által készített ajándékok, meghívott vendéglőadók és alkalmi színtársulatunk műsorai.

Az ünnepek után az élmények feldolgozása még hetekig témát ad a gyermekeink játékanak és alkotó tevékenységének. Jeles napjaink egy része zártkörű, gyermekeinknek szóló programokat kínál, más részük nyitott a családok felé.

A gyermekek életkori sajátosságait, érdeklődésüket, kialakult hagyományainkat, a szülők igényeit és környezeti adottságainkat figyelembe véve állítottuk össze programnaptárunkat:

- Őszi kirándulás középső és nagycsoportosoknak
- Októberben Magonc születésnap
- Mikulásvárás
- Adventi készülődés, Karácsonyvárás
- Kincskeresős Mesenap
- Farsang
- Március 15-ei megemlékezés
- Húsvéti locsolkodás
- Anyák napi köszöntés
- Kihívás napja, Sportnap
- Gyermeknap Magonc Majális
- Tavaszi kirándulás, minden korcsoportban
- Ballagás, évzáró alkalmak

A gyermekek születés- és névnapját a csoportok egyéni szokásrend szerint ünneplik – melyeket a szülői vélemények figyelembevételével alakítanak ki.

15. Óvodánk teljes körű egészségnevelő programja

Az egészség testi-lelki-szociális jólétet jelent. A megfelelő kondíciót, értelmes, alkotó, örömteli életcélokat, önmegvalósítást, a környezetünkkel és önmagunkkal való belső egyensúlyt foglalja magába. A testi-lelki fejlődés egymást erősítő, egymást nélkülözni nem tudó, egymásra kölcsönösen ható komplex folyamat. Minél stabilabb az egyensúly testi, lelki, és szociális értelemben, annál egészségesebb az ember. Ezt az optimális állapotot célszerű és helyes táplálkozással, a belső erőforrások mobilizálásával, kedvező életmóddal és rendszeres testedzéssel lehet megszervezni.

„Az óvodapedagógus a gondozás folyamatában nevel, építi kapcsolatait a gyermekekkel, egyúttal segíti önállóságuk fejlődését, együttműködve a gondozást, nevelést segítő munkatársakkal.”

A gyermekek testi épségének védelme és a baleset-megelőzés is fontos feladat. A személyi és tárgyi feltételek biztosítása, az eszközök, használati tárgyak folyamatos és tervszerű ellenőrzése, valamint karbantartása, a hibaforrások megszüntetése mindennapos tevékenység számunkra. A gyermeki gondolkodásmód sajátosságaiból, a szenzoros koordináció zavaraiából adódóan következhetnek be tipikus gyermekbalesetek (törések, zúzódások), ezek szükségessé teszik az óvodapedagógus állandó kontrollját, a tevékenységek figyelemmel kísérését.

Az óvodában az egészségnevelési program az egészségfejlesztő tevékenységekben valósul meg:

- Testi egészség: gondozási feladatok, mozgásfejlesztés.
- Lelki egészség: értelmi fejlesztés, érzelmi biztonság nyújtása.
- Szociális kapcsolatok harmóniája: közösségi élet, kapcsolatok alakítása.
- Egészséges, kulturált környezet kialakítása, megőrzése.
- Prevenció, egészségmegőrzés: étkezés, kulturhigiénés szokások alakítása.
- Egészséges életmód, egészségvédelem szokásainak alakítása.
- Pedagógusok, szülők példamutatása.
- Az egészségügyi szolgálatokkal való kapcsolattartás.

Céljaink az egészségnevelés során:

- Napirendünk alakításával nyugodt, kiegyensúlyozott élettempó kialakítása.
- Tárgyi és természeti környezetünk megóvása, szépítése, ezáltal egészséges, élhető környezet alakítása.
- A fejlődő szervezet ellenálló képességének növelése.
- Helyes táplálkozási szokások alakítása.
- Egészségmegőrző szokások alakítása.
- A szabadidő aktív, tartalmas eltöltésére szoktatás.
- Egészségkárosító magatartásformák elkerülésére nevelés.
- A gyermekeken keresztül a családok szemléletének alakítása, formálása.

Céljaink elérése érdekében a következő lehetőségeket biztosítjuk:

- Rendszeres orvosi és védőnői ellenőrzések.
- Tapasztalataink közvetítése a szülők felé.
- Szűrővizsgálatok szervezése (ortopédiai, fogászati).
- Felvilágosító előadások meghívott előadókkal (fogorvos)

Az egészséges életvitel igényének alakításában feladataink:

Testápolás:

- Egyéni eszközöket biztosítunk a gyermekek testének gondozásához, a bőrápoláshoz, a fogmosáshoz, a hajápoláshoz, az orrtisztításhoz.
- Megismerjük a család testápolási szokásait, ezeket összehangoljuk az óvodai szokásokkal.
- Szükség esetén alkalmazkodunk a speciális szükségletekhez (ekcémás gyermek).
- Figyelemmel kísérjük a gyermek testápolási szokásainak alakulását, az önállóságuk szintjének megfelelően segítjük őket a tisztálkodásban.
- A gyermekek ruházatát esztétikusan és higiénikusan tároljuk.
- Különös gonddal védjük a gyermekek érzékszerveit.

Öltözködés:

- A nap folyamán biztosítjuk a gyermekek egészséges, praktikus, kényelmes öltözetét. Más-más öltözetet viselünk a csoportszobában, az udvari levegőzések, mozgásfejlesztéskor, ünnepi alkalmakkor.

Táplálkozás:

- Modellt nyújtunk a családoknak az egészséges táplálkozás szokásainak kialakításában.
- Az óvoda heti étrendjét megismertetjük a szülőkkel.
- Tiszteletben tartjuk a gyermek egyéni ízlését (kedvenc és nem szeretem ételét).
- Mintát adunk a terítés, a tálalás esztétikájára.
- Biztosítjuk az étkezés nyugodt tempóját.
- Egész nap biztosítjuk a folyadékpótlás lehetőségét.
- Törekszünk a magas cukortartalmú ételek és italok, só és telítetlen zsír – tartalmú ételek csökkentésére a gyermekek étrendjében.

Pihenés, alvás, levegőzés:

- Biztosítjuk, hogy a gyermekek minél több tevékenységüket a szabad levegőn végezhessék.
- Rendszeresen látogatjuk óvodánk só-szobáját.
- A csoportszoba levegőjét naponta többször szellőztetéssel frissítjük.
- Kényelmes, higiénikus fekvőhelyet biztosítunk.
- Tiszteletben tartjuk egyes gyermekek alvási szokásait (cumi, alvós állat).
- Nyugodt hangulatot és csendet teremtünk a délutáni pihenéshez.

Mozgás:

- Aktív lehetőségeket kínálunk a gyermekek természetes mozgásigényének, a szabadidő aktív eltöltésének kielégítésére (ugráló, tornaterem, udvari játék).
- Biztosítjuk a mindennapi játékos testnevelést.
- Heti egy-két alkalommal tervezett mozgás-testnevelést szervezünk a tornateremben.
- Játékos tartásjavító gyakorlatokat, játékos lábtornát szervezünk.

Életvezetési készségek:

- *Rugalmas és problémamegoldó gondolkodást támogatjuk a mindennapos élethelyzetekben, a rugalmas alkalmazkodóképességhez, a nehézségek leküzdéséhez, a mérlegelő gondolkodáshoz, a hatékony kommunikációhoz a nehézségek leküzdéséhez.*
- *Hozzásegítjük a gyermekeket azon ismeretek, készségek képességek megszerzéséhez, amelyek szükségesek az egészséges életmód kialakításához.*

16. A nevelő, fejlesztő munkánk mérő-értékelő rendszere

Óvodánk az óvodás gyermek fejlődését folyamatosan nyomon követi és írásban rögzíti. Az óvodás gyermek fejlődéséről a szülőket évente kétszer tájékoztatjuk. A pedagógusok a gyermek értelmi, beszéd, hallás, látás, mozgásfejlődésének eredményét, érzelmi, akarat tulajdonságait, társas kapcsolatainak alakulását, önállóságának fokát folyamatosan figyelemmel kísérik és írásban rögzítik.

A mérő-értékelő munkánk a különböző tevékenységekben való megfigyelés, mérés módszerén alapul, melyet félévente végzünk sajátos rendszerünk alapján. Az egyéni fejlettségi mutatókat folyamatos és időnként célzott megfigyelések rögzítésével töltjük ki.

Az értékeket sugár-diagrammal szemléltetjük, amely több adatsor összesített értékeinek összehasonlítására alkalmas. Az egyes kategóriákat további szempontokra bontjuk le. Az értékelés korcsoportonként differenciálva jelenik meg, az eredményeket elkülönült tengely mentén ábrázoljuk. Területenként a csoportra vonatkozó eredményeket rögzítjük, elemezzük, mely alapja a fejlesztő és tervező munkánknak.

A megfigyelés területei:

- testi képességek,
- értelmi képességek,
- érzelmi képességek,
- szocializációs képességek,
- anyanyelvi képességek.

Minden gyermek számára egyéni fejlesztési tervet készítünk, az egyéni fejlődést nyomon követő lapon rögzítjük a gyermekek erősségeit, gyengeségeit, és ezen információk figyelembevételével tervezzük meg az egyéni fejlesztéseket. Az egyéni fejlesztési tervet a mért eredmények, az életkori sajátosságok, egyéni képességek figyelembevételével súlyozzuk.

A fejlesztőpedagógusunk kompetenciájába tartozik a részképesség zavarok szűrése, a logopédus kompetenciájába a logopédiai ellátást igénylő problémák kiszűrése. A logopédus a 3 éves gyermekek szűrését és vizsgálatát is végzi.

A gyermek fejlődésének nyomon követése a tanköteles kor betöltését megelőző nevelési évtől az iskolai tanulmányok megkezdéséhez szükséges készségek és képességek mérésével és rögzítésével egészül ki, az iskolaelőkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenység tervezése érdekében. (OVI – SZITA)

A szűrések után a fejlesztő pedagógus, logopédus, a csoport pedagógusa közös fogadóórán egyeztetnek a szülőkkel a gyermekek fejlettségéről, a tankötelezettség megkezdéséről, az esetleges még egy év óvodai nevelésben való részvétel indoklásáról.

A fejlesztő pedagógus és logopédus a szűrések eredményeinek függvényében órarend szerinti fejlesztésben részesítik azokat a gyermekeket, akiknél ezt a képességek szintje indokolja. E

közben folyamatosan együttműködnek a pedagógusokkal a gyermekek iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettségének elérése érdekében.

Záró rendelkezések

A Pedagógiai Programot az óvoda nevelőtestülete közreműködésével, véleményezésével az igazgató készíti el.

A Szülői Közösséget véleményezési jog illeti meg.

A Pedagógiai Program a Fenntartó jóváhagyásával válik érvényessé.

A hatálybalépéssel egyidejűleg érvényét veszti az óvoda előtte érvényben lévő Pedagógiai Programja.

Legitimációs Záradék

A készítette az intézmény igazgatója a nevelőtestület bevonásával.

Dátum: Budapest, 2025.04.25.

Szegediné Pusztai Ildikó
Szegediné Pusztai Ildikó
Igazgató

A Nevelőtestület az Erzsébetvárosi Magonc Óvoda Pedagógiai Programjának elfogadásához a jogszabályban meghatározott véleményezési jogát korlátozás nélkül, a jogszabályban meghatározott határidő biztosításával gyakorolta. A dokumentummal kapcsolatban ellenvetést nem fogalmazott meg.

Dátum: Budapest, 2025.05.12.

Töltési Katalin
Töltési Katalin
a Nevelőtestület nevében

Az óvoda nevelő munkát segítő alkalmazottai a módosított Pedagógiai Programban foglaltakról tájékoztatást kaptak.

Dátum: Budapest, 2025.05.12.

Bodnár Kató Magdolna
Bodnárné Kató Magdolna
a Nevelő munkát segítő alkalmazottak

nevében

A Szülői Közösség a jogszabályban előírt jogai alapján a módosított Pedagógiai Programot megismerte, véleményezte és támogatja azok megvalósítását.

Dátum: Budapest, 2025.05.13.

Horváth Edit
Horváth Edit
Szülői Közösség elnöke

Az Erzsébetvárosi Magonc Óvoda Pedagógiai Programját a fenntartó magasabb jogszabályban biztosított döntési hatáskörében jóváhagyta.

Dátum: Budapest, Ph.

Niedermüller Péter
Niedermüller Péter
Polgármester